

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ - TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA ÚČETNICTVÍ

Sociální pojištění zaměstnanců a osob samostatně výdělečně činných v České republice
Social Insurance of Employees and Self-employed Persons in the Czech Republic

Student: Dominik Brandýs
Vedoucí bakalářské práce: Ing. Yvetta Pšenková, Ph. D.

Ostrava 2015

Zadání bakalářské práce

Student: **Dominik Brandýs**
Studijní program: B6208 Ekonomika a management
Studijní obor: 6202R049 Účetnictví a daně
Téma: Sociální pojištění zaměstnanců a osob samostatně výdělečně činných v České republice
Social Insurance of Employees and Self-employed Persons in the Czech Republic

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
 2. Teoretické a právní aspekty sociálního pojištění
 3. Poplatníci sociálního pojištění
 4. Praktická aplikace
 5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

KOLEKTIV AUTORŮ. *Abeceda mzdové účetní 2014*. 24. vyd. Olomouc: ANAG, 2014. 608 s. ISBN 978-80-7263-851-2.
KOLEKTIV AUTORŮ. *Meritum Mzdy od A do Z 2014*. 11. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014. 578 s. ISBN 978-80-7478-439-2.
ŽENÍŠKOVÁ, Marta. *Pojistné na sociální zabezpečení zaměstnavatelů, zaměstnanců, OSVČ, dobrovolně důchodově pojištěných s komentářem a příklady k 1. 1. 2014*. 6. vyd. Olomouc: ANAG, 2014. 160 s. ISBN 978-80-7263-861-1.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

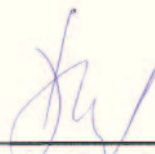
Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Yvetta Pšenková, Ph.D.**

Datum zadání: 21.11.2014

Datum odevzdání: 07.05.2015

Ing. Jana Hakalová, Ph.D.
vedoucí katedry

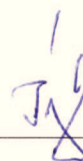

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Prohlášení

„Prohlašuji, že jsem celou bakalářskou práci, kromě příloh, vypracoval samostatně. Přílohy č. 1, 2, 3, 4 a 5 byly převzaty z uvedených internetových zdrojů.“

V Ostravě dne 7. května 2015

Dominik Brandýs

Obsah

1	Úvod	5
2	Teoretické a právní aspekty sociálního pojištění	7
2.1	Sociální zabezpečení v České republice	7
2.1.1	Organizační uspořádání sociálního zabezpečení	8
2.2	Sociální pojištění	8
2.2.1	Důchodový systém v České republice.....	9
2.2.2	Důchodové pojištění.....	11
2.2.3	Nemocenské pojištění	16
2.2.4	Státní politika zaměstnanosti.....	19
2.2.5	Aktivní politika zaměstnanosti.....	19
2.2.6	Pasivní politika zaměstnanosti	20
3	Poplatníci sociálního pojištění	21
3.1	Zaměstnanci.....	21
3.1.1	Vyměřovací základ.....	23
3.1.2	Maximální vyměřovací základ	23
3.1.3	Sazba pojistného.....	25
3.1.4	Dohoda o provedení práce.....	26
3.1.5	Zaměstnání malého rozsahu	27
3.1.6	Zaměstnání ostatní.....	28
3.2	Osoby samostatně výdělečně činné	29
3.2.1	Hlavní a vedlejší činnosti	30
3.2.2	Povinnosti OSVČ	31
3.2.3	Účast na sociálním pojištění.....	32
3.2.4	Povinná účast na důchodovém pojištění	32
3.2.5	Sazba, výše a odvod pojistného na DP	33
3.2.6	Dobrovolná účast na nemocenském pojištění	35

3.3	Zaměstnavatelé	37
3.4	Osoby dobrovolně účastné důchodového pojištění	38
4	Praktická aplikace	40
4.1	OSVČ.....	40
4.1.1	Povinnosti plynoucí ze zahájení činnosti	40
4.1.2	Výše a odvod záloh v roce 2014	41
4.1.3	Zúčtování pojistného za rok 2014	41
4.1.4	Stanovení záloh na rok 2015	43
4.1.5	Účtování pojistného a daňový dopad	44
4.2	Zaměstnanec	44
4.2.1	Povinnosti plynoucí ze vzniku zaměstnání	44
4.2.2	Výše a odvod pojistného v roce 2014	45
4.2.3	Účtování pojistného a daňový dopad	45
4.3	Porovnání OSVČ a zaměstnance	46
4.3.1	Výše odvedeného pojistného u OSVČ a zaměstnance	47
4.3.2	Pojistné odvedené OSVČ a celkové sociální náklady na zaměstnance.....	48
5	ZÁVĚR.....	51
	Seznam použité literatury	53
	Seznam zkratk	56
	Seznam tabulek	
	Seznam grafů	
	Seznam příkladů	
	Prohlášení o využití bakalářské práce	
	Seznam příloh	
	Přílohy	

1 Úvod

Systém sociálního zabezpečení, do kterého patří právě i sociální pojištění, je velice složitý a rozsáhlý systém, jehož úkolem je zajistit obyvatele, kteří krátkodobě nebo dlouhodobě nedosahují příjmů, které jim zajišťují důstojnou životní úroveň a pomoci jim tak překonat toto období. Právě výše pojistného a vyplacených dávek je velice často probíraným tématem, kterou je potřeba přizpůsobovat změněným životním standardům. Sociálního zabezpečení, jakožto nástroje sociální politiky často využívají politické strany, aby ve své předvolební kampani nalákali voliče na svou stranu. Tato propojenost na politiku má ovšem své podstatné nedostatky, jelikož v důsledku názorových rozdílů mezi těmito politickými stranami nemají občané jistotu, jak dlouho aktuální znění zákona zůstane v platnosti a zda její budoucí vláda nezmění. Příklad takové situace můžeme v současnosti pozorovat na II. pilíři důchodového systému, který byl vládou zaveden teprve v roce 2013 a již v současné době je jeho budoucnost nejistá a s největší pravděpodobností dojde k jeho zrušení v roce 2016.

Pod systém sociálního zabezpečení spadá i veřejné zdravotní pojištění, jehož účastníkem je oproti sociálnímu pojištění, kde je povinně pojištěno pouze ekonomicky aktivní obyvatelstvo, každý občan s trvalým bydlištěm, nebo osoba pobývajících na území České republiky po zákonem stanovenou dobu. V subsystému zdravotního pojištění figuruje i skupina poplatníků, za které pojistné odvádí stát, jako například osoby připravující se na budoucí povolání studiem nebo osoby registrované na úřadu práce. Důvodem pro povinnou účast je poskytování zdravotní péče, kterou v určité míře využívá každý občan. Správní instituce pojistného není pro pojištěnce pevně stanovena zákonem, ale každý si vybere svou registrovanou zdravotní pojišťovnu, které pojistné odvádí. Tímto subsystémem, tedy zdravotním pojištěním, se ovšem tato práce nezabývá.

Cílem bakalářské práce je charakterizovat systém sociálního zabezpečení v České republice s legislativou platnou k 1. 1. 2015, zejména subsystém sociálního pojištění, s hlavní pozorností na účast zaměstnanců a osob samostatně výdělečně činných. Analyzovat jejich povinnosti a práva související s účastí v tomto systému a aplikovat jejich účast na praktický příklad.

V práci je použita metoda syntézy, analýzy, dedukce a komparace.

V druhé kapitole, teoretické a právní aspekty sociálního pojištění, jsou nejprve obecně popsány tři subsystému sociálního zabezpečení, tedy sociální pojištění, státní sociální podpora a sociální pomoc a také organizační uspořádání systému. Dále je pozornost zaměřena na

hlavní téma bakalářské práce, sociální pojištění. Na sociální pojištění je poskytnut ucelený pohled, včetně jednotlivých subsystémů, kterými jsou důchodové pojištění, nemocenské pojištění a státní politika zaměstnanosti. V druhé teoretické kapitole nejsou opomíjeny důchody, na které má pojištěnec za určitých podmínek nárok a způsob jejich výpočtu.

Třetí, teoreticko-praktická kapitola, se zaměřuje na poplatníky sociálního zabezpečení, kterými jsou zaměstnanci, zaměstnavatelé, osoby samostatně výdělečně činné a osoby dobrovolně účastny důchodového pojištění. Práva a povinnosti z takové účasti jsou systematicky popsány u každého pojištěnce ve vlastní podkapitole a zároveň jsou tyto skutečnosti aplikovány na krátké příklady. U skupin poplatníků jsou přesně definovány osoby, které do takové kategorie dle zákona patří, jejich vyměřovací základy, sazby pojistného a způsob odvodu pojistného. Jak vyplývá z tématu bakalářské práce, největší prostor je věnován zaměstnancům a osobám samostatně výdělečně činným, včetně komparace těchto dvou skupin poplatníků.

Čtvrtá kapitola se zabývá aplikací, dosud popsaných teoretických aspektů, na souvislý příklad, se zaměřením na sociální zatížení zaměstnanců a osob samostatně výdělečně činných a jejich porovnání. Nejprve je proveden výpočet pojistného osoby samostatně výdělečně činné při stanovených příjmech a výdajích za rok 2014 a poté stanovení měsíčního pojistného zaměstnance, při dané měsíční hrubé mzdě. V závěru čtvrté kapitoly je provedeno porovnání těchto dvou výpočtů, přičemž nejprve je zohledněno pouze pojistné, které zaměstnanec skutečně zaplatí a poté celkové sociální náklady na tohoto zaměstnance.

2 Teoretické a právní aspekty sociálního pojištění

Sociální pojištění spadá do systému sociálního zabezpečení, kterým se jednotlivé země snaží ve větší, či menší míře podpořit své občany a pomoci jim tak překlenout různé životní situace. Takové jednání sociálních států je úzce spjato se sociální politikou dané země a odvíjí se od politické situace, která právě na daném území převládá. Pomocí sociální politiky zákonodárci usilují o pozitivní ovlivnění životní úrovně obyvatel a zajištění důstojných podmínek pro život.

2.1 Sociální zabezpečení v České republice

Sociálním zabezpečením se v širším slova smyslu rozumí podpora státu svým občanům v tzv. sociálních událostech. Některé sociální události jsou dočasného charakteru (nezaměstnanost), jiné jsou naopak dlouhodobé nebo trvalé (stáří, invalidita). Charakter sociální události se poté zohledňuje ve formě pomoci, případně ve výši dávky a délce podpůrčí doby. Základem sociálního zabezpečení v České republice jsou tři vzájemně propojené pilíře, kterými jsou sociální pojištění, státní sociální podpora a sociální pomoc.

Prvním pilířem sociálního zabezpečení, který se týká všech obyvatel České republiky, je sociální pojištění. Tato oblast řeší sociální události, na které je možné se dopředu připravit odkladem finančních prostředků, prostřednictvím pojistného, které je odváděno do státního rozpočtu a které se tedy v budoucnu dají očekávat. Jsou zde zabezpečovány události krátkodobého charakteru, které řeší nemocenské pojištění, stejně tak události dlouhodobého charakteru, jako například stáří nebo invalidita, které jsou financovány z důchodového pojištění. Třetí oblastí, která spadá pod sociální pojištění je příspěvek na státní politiku zaměstnanosti. [1]

Druhým neméně důležitým pilířem sociálního zabezpečení v České republice je státní sociální podpora. Stát prostřednictvím dávek z tohoto pilíře podporuje například rodiny s dětmi nebo péči o zdravotně postiženou osobu v rodině. Důležitým aspektem, který může být posuzován při schvalování podpory je příjem rodiny, v návaznosti na to se tedy dávky dělí na dávky testované, tedy závislé na příjmu rodiny, mezi které patří například porodné, příspěvek na bydlení a příspěvek na dítě a dále na dávky netestované, jako například rodičovský příspěvek a pohřebné. [3]

Posledním, třetím pilířem, který řeší zejména pomoc osobám, které se o sebe z určitých důvodů nevládnou postarat a nachází se tak v hmotné nouzi, je sociální pomoc. „Za hmotnou nouzi se považuje ta situace, kdy člověk žije pod hranicí životního minima

a nemůže si příjem zvýšit zejména vlastní prací”, jak tvrdí Arnoldová (2012, s. 11). Dále tento pilíř řeší dávky péstounské péče nebo příspěvek na péči a kromě dávek samotných jsou financovány i sociální služby, mezi které patří poradenství, prevence a péče. [1]

Mezi dávky sociální pomoci v hmotné nouzi patří:

- příspěvek na živobytí,
- doplatek na bydlení,
- mimořádná okamžitá pomoc.

2.1.1 Organizační uspořádání sociálního zabezpečení

Organizační uspořádání sociálního zabezpečení v České republice je upraveno zákonem č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení. Zákon stanovuje orgány pověřené správou sociálního zabezpečení, jejich pravomoci i povinnosti.

Hlavními úkoly Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen „MPSV”) je řídit a kontrolovat výkon státní správy v sociálním zabezpečení, řídit Českou správu sociálního zabezpečení a jmenovat i odvolávat jejího ústředního ředitele.

Česká správa sociálního zabezpečení (dále jen „ČSSZ”) řídí a kontroluje činnost okresních správ sociálního zabezpečení, vede registr pojištěnců, zajišťuje vydávání potřebných tiskopisů a rozhoduje o dávkách důchodového pojištění (pokud není stanoveno, že o nich rozhoduje jiný orgán), atd.

Dalšími orgány jsou jednotlivé okresní správy sociálního zabezpečení (dále jen „OSSZ”), které se zřizují pro obvody shodné s územními obvody okresů. Rozhodují o pojistném, včetně záloh na pojistné, penále a přírážkách k pojistnému. Dále rozhodují ve sporných případech o vzniku a zániku důchodového pojištění, atd. Místní příslušnost OSSZ je dána podle trvalého pobytu občana, či sídla zaměstnavatele.

Dalšími orgány pro organizaci a provádění sociálního zabezpečení je Ministerstvo obrany, vnitra a spravedlnosti. OSSZ také spolupracují s živnostenskými úřady, jejichž úkolem je ve stanovené lhůtě informovat o zahájení, znovuzahájení, přerušení či ukončení podnikatelské činnosti OSVČ, které podnikají na základě živnostenského oprávnění. [11]

2.2 Sociální pojištění

Sociální pojištění je jedním z pilířů sociálního zabezpečení v České republice a je financováno odvodem pojistného do státního rozpočtu. Na straně jedné je tedy odváděno pojistné do rozpočtu od zaměstnanců, zaměstnavatelů, osob samostatně výdělečně činných

nebo dobrovolných účastníků pojištění. Na straně druhé je vyplácena podpora, která z hlediska jednotlivce umožňuje předcházení, zmírňování a vyrovnávání se s nepříznivými sociálními situacemi.

Subsystémy sociálního pojištění:

- důchodové pojištění,
- nemocenské pojištění,
- příspěvek na státní politiku zaměstnanosti.

2.2.1 Důchodový systém v České republice

Důchodový systém je složen ze tří samostatných pilířů, které jsou však v některých oblastech částečně propojeny. Prvním a zásadním pilířem v systému je důchodové pojištění, které je za určitých podmínek povinné. Mezi další, avšak dobrovolné pilíře patří důchodové spoření, které bylo zavedeno až v roce 2013 a doplňkové penzijní spoření, které se zavedením důchodového spoření prošlo výraznými změnami, avšak ve své podstatě je v důchodovém systému zavedeno již od roku 1994. [6]

Důchodové pojištění (I. pilíř) je základním prvkem v důchodovém systému a do roku 1994, kdy bylo zavedeno penzijní připojištění se státním příspěvkem, bylo také jediným pilířem. Příjmy i výdaje jsou pod správou státu a zásadní nevýhodou tohoto pilíře je vázanost na demografický vývoj obyvatelstva, s čímž je spojena udržitelnost rovnováhy mezi příjmy a výdaji v tomto pilíři.

Důchodové spoření (II. pilíř) bylo do důchodového systému zavedeno v rámci druhé fáze důchodové reformy až v roce 2013 a je zcela novým prvkem v této soustavě. Tento pilíř je upraven zákonem č. 426/2011 Sb., o důchodovém spoření a zákonem č. 397/2012 Sb., o pojistném na důchodové spoření. Vstoupit do pilíře důchodového spoření může každá fyzická osoba, která dosáhla 18 let věku a zároveň dosáhla maximálně 35 let věku, přičemž osoby starší 35 let měly možnost do tohoto pilíře vstoupit v období prvních šesti měsíců od jeho zahájení. Spoření není oproti důchodovému pojištění spravováno státem, ale jednotlivými penzijními společnostmi, které vytváří důchodové fondy, speciálně pro prostředky na důchodové spoření. Volba penzijní společnosti, která bude prostředky daného pojištěnce spravovat je v rukou účastníka, stejně jako volba vhodné investiční strategie. Ačkoliv zahájení účasti je zcela dobrovolné, tak ukončení účasti umožněno není, účastník tedy musí odvádět pojistné minimálně do důchodového věku, respektive smrti.

Hlavní výhodou je vyvedení části finančních prostředků z důchodového pojištění právě do tohoto pilíře, jelikož systém důchodového pojištění je založen na způsobu průběžného financování a není tak zajištěna budoucí výše důchodu. V případě účasti na důchodovém spoření máme jistotu, že prostředky, které do systému vkládáme slouží pro naše budoucí potřeby a zajištění stáří. Oproti I. pilíři, kde v případě úmrtí pojištěnce nárok na starobní důchod není předmětem dědického řízení (jsou vypláceny pouze pozůstalostní důchody, které jsou podstatně nižší), prostředky naspořené do II. pilíře předmětem dědického řízení jsou.

Výše pojistného činí 5%, někdy také označováno jako 3% + 2 % a právě tři procenta jsou vyvedena z důchodového pojištění a zbylá dvě procenta zaplatí pojištěnec navíc z vyměřovacího základu, který je stejný jako u stanovení důchodového pojištění. Není povolen příspěvek zaměstnavatele. [25]

Doplňkové penzijní spoření (III. pilíř) bylo do důchodového systému zavedeno 1. ledna 2013, společně s důchodovým spořením a upravuje jej zákon č.427/2011 Sb., o doplňkovém penzijním spoření. Nevzniklo ovšem zcela nově, ale transformací předchozího penzijního připojištění se státním příspěvkem a je tedy pod správou penzijních společností. Do současného III. pilíře tedy spadají staré smlouvy penzijního připojištění se státním příspěvkem (tyto již ovšem nelze zřizovat), i smlouvy nové, tedy doplňkového penzijního spoření. Společným rysem III. a II. pilíře je individuální účet pojištěnce, to znamená, že finanční prostředky spoří pro sebe a z pojistného nejsou hrazeny důchody jiných osob jako je tomu u důchodového pojištění. Dalším společným znakem důchodového spoření a doplňkového penzijního spoření je dobrovolnost vstupu, ovšem doplňkové penzijní spoření lze oproti důchodovému spoření také kdykoliv ukončit.

Účastnit se může každá fyzická osoba starší 18 let, která do III. pilíře vstupuje sepsáním smlouvy se zvolenou penzijní společností, přičemž není umožněn souběh více smluv, ať už u jedné, či více společností. Zatímco pojistné do II. pilíře je odvozeno od výše příjmů daného pojištěnce, na doplňkové penzijní spoření může účastník spořit libovolnou částkou, která ovšem činí nejméně 100 Kč měsíčně. Do III. pilíře může také zaměstnanci libovolnou částkou přispívat zaměstnavatel, v případě, že se na takovém úkonu dohodnou.

Důvodem, proč je často využíván tento způsob zajištění na stáří je poskytování státního příspěvku, který se pohybuje v rozmezí 90 Kč až 230 Kč měsíčně a je odstupňován dle částky, kterou spoří daný pojištěnec. O částku zaplaceného pojistného lze také snížit daňový základ, přičemž od zaplaceného pojistného se nejdříve odečte částka 12 000 Kč a poté

Ize daňový základ snížit maximálně do výše 12 000 Kč. Maximálního snížení je tedy dosaženo při spoření 2 000 Kč měsíčně, respektive 24 000 Kč za rok. [6]

2.2.2 Důchodové pojištění

Důchodové pojištění je prvním z pilířů v důchodovém systému, účast je zpravidla povinná a stanovena zákonem.

Základní právní předpisy upravující důchodové pojištění:

- zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění zákona č. 220/2011 Sb.,
- vyhláška č. 359/2009 Sb., vyhláška o posuzování invalidity.

Úkolem důchodového pojištění je nahradit příjmy v případě stáří, invalidity nebo úmrtí živitele. Funguje na principu průběžného financování, tedy pojistné, které je v daném období vybráno od ekonomicky aktivních obyvatel, je v jednotlivých dávkách v daném období zároveň vyplaceno. Problémem, který úzce souvisí s tímto způsobem výplaty důchodů je demografický vývoj obyvatelstva. Snižující se počet ekonomicky aktivních obyvatel a porodnosti vyžaduje intervence do tohoto systému ze strany státu, aby byla zajištěna finanční udržitelnost pilíře. Zásahy ze strany státu se projevují například v prodlužování věku odchodu do důchodu, zvyšování pojistného, nebo snižování vyplácených dávek. [1]

V Tab. 2.1 jsou znázorněny příjmy a výdaje související s dávkami důchodového pojištění a deficit mezi nimi. Příjmy z pojistného, vybraného správou sociálního zabezpečení nejsou v takové, dostatečné výši, aby pokryly výdaje na dávky důchodového pojištění a proto jsou tyto výdaje hrazeny i z jiných prostředků a ne pouze z již zmíněného vybraného pojistného.

Tab. 2.1 Příjmy a výdaje na dávky důchodového pojištění (mld. Kč)

	2012	2013	2014
Příjmy z pojistného na důchodové pojištění	323,3	323,8	333,01
Výdaje na dávky důchodového pojištění	372,8	373,4	376,41
Deficit	49,4	49,7	43,4

Zdroj: [23]

Druhy vyplácených důchodů:

- starobní,
- invalidní,
- vdovský a vdovecký,
- sirotčí.

Výpočet důchodu - Jednotlivé důchody se skládají ze základní výměry, která je pro všechny osoby, kterým vznikl nárok na důchod stejná a vypočítá se procentní sazbou, která činí 9 %, z průměrné mzdy stanovené pro daný rok. Pro rok 2014 činila tato výměra 2 340 Kč a pro rok 2015 je stanovena na 2 400 Kč.

Druhou složkou důchodu, jejíž výše je pro každého pojištěnce jiná, je procentní výměra. Zohledňuje příjmy dosažené po roce 1986 až do roku přiznání důchodu a získanou dobu pojištění (včetně náhradní doby). Vypočítá se procentní sazbou, která je pro výpočet jednotlivých důchodů odlišná, z výpočtového základu.

Výpočtový základ je u každého pojištěnce individuální a stanoví se redukcí osobního vyměřovacího základu (měsíčního průměru úhrnu ročních vyměřovacích základů) a dále přepočteného pomocí koeficientu nárůstu všeobecného vyměřovacího základu. [24]

Náhradní dobou je období, ve kterém se neodvádí žádné pojistné, přesto se za určitých podmínek započítává do potřebných let pojištění pro důchod. Do této skupiny patří například osoby, které se soustavně připravují na budoucí povolání studiem nebo osoby vedené na úřadu práce. Až na stanovené výjimky se náhradní doba započítává pouze z 80 %. [1]

Starobní důchod je základní a nejčastější dávkou systému důchodového pojištění, nahrazuje příjem účastníků v případě stáří a je vyplácen na jejich žádost.

Podmínky pro přiznání důchodu:

- dosažení důchodového věku,
- dosažení potřebné doby pojištění.

Jak již bylo zmíněno, z důvodu postupného stárnutí populace se důchodový věk i potřebná doba pojištění prodlužují. „*Zatímco muži narození před rokem 1936 měli nárok na starobní důchod již ve věku 60 let a ženy ve věku 53 až 57 podle počtu dětí, mladším osobám je věk odchodu do důchodu odstupňován až na 67 let u osob narozených v roce 1977*“, jak tvrdí Rytířová (2013, s.33). To znamená, že osoby narozené v roce 1936 až 1977 se řídí tabulkovou formou dostupnou na portálu www.cssz.cz nebo www.mpsv.cz. [6]

U osob, které se narodily až po roce 1977, není důchodový věk stanoven tabulkou, postupuje se tak, že se k věku 67 let přičte počet měsíců odpovídajících dvojnásobku rozdílu mezi rokem narození pojištěnce a rokem 1977.

Mladší ženy mají již stejné podmínky důchodového věku jako muži, přičemž počet narozených dětí se zohledňuje pouze u žen narozených do roku 1974.

Stejně jako důchodový věk se postupně prodlužuje i potřebná doba pojištění, která je druhou podmínkou pro získání nároku na starobní důchod.

Zatímco jednotlivci, který dosáhl důchodového věku již před rokem 2010, stačilo získat pouze 25 let pojištění, tak osoba, která dosáhne důchodového věku až po roce 2018, bude muset být pojištěna 35 let. Období mezi rokem 2010 a 2018 je odstupňováno. [29]

Předčasný starobní důchod nastává například z důvodu, kdy pojištěnec nemůže nebo nechce nadále pracovat. V tomto případě má tedy možnost zvolit si předčasný odchod do důchodu a jeho přiznání závisí na datu narození pojištěnce a získané době pojištění.

Podmínkou pro přiznání předčasného starobního důchodu je dosažení věku alespoň 60 let, je-li důchodový věk daného pojištěnce alespoň 63 let nebo dosažení takového věku, od kterého k dosažení důchodového věku chybí nejvýše tři roky.

Pokud se ovšem pojištěnec rozhodne v případě splnění výše uvedených podmínek odejít do předčasného starobního důchodu, bude jeho výše trvale snížena. V tomto případě bude poté snížen i řádný starobní důchod. [6]

Invalidní důchod je po starobním a předčasném starobním důchodu další dávkou důchodového pojištění. Nahrazuje či vyrovnává příjem při dlouhodobém nebo trvalém poklesu (ztrátě) pracovní schopnosti pojištěnce a nepříznivém zdravotním stavu. Vyplácí se

maximálně do věku 65 let pojištěnce, nebo do důchodového věku, je-li vyšší. První podmínkou tedy je, že osobě, která si nárokuje invalidní důchod, nevznikl již nárok na důchod starobní. Jelikož pokles pracovní schopnosti může být v různém rozsahu, právní předpis¹ stanoví, zda se jedná o invaliditu prvního, druhého či třetího stupně, přičemž takové rozdělení je v důchodovém systému zavedeno od 1. 1. 2010 a do konce roku 2009 se invalidní důchod dělil na invalidní důchod částečný a plný. [6, 19]

Jestliže pracovní schopnost poklesla:

- nejméně o 35%, avšak nejvíce o 49%, jedná se o invaliditu prvního stupně,
- nejméně o 50%, avšak nejvíce o 69%, jedná se o invaliditu druhého stupně,
- nejméně o 70%, jedná se o invaliditu třetího stupně.

Z výše uvedeného tedy vyplývá, že druhou podmínkou pro nárok na invalidní důchod je pokles pracovní schopnosti alespoň o 35%. Třetí podmínkou je získání potřebné doby pojištění, která činí u pojištěnce ve věku:

- do 20 let méně než jeden rok,
- od 20 let do 22 let jeden rok,
- od 22 let do 24 let dva roky,
- od 24 let do 26 let tři roky,
- od 26 let do 28 let čtyři roky,
- nad 28 let pět roků.

Přičemž potřebná doba pojištění se posuzuje z období před vznikem invalidity. Kromě výše uvedených podmínek má nárok na invalidní důchod také osoba, která nedosáhla důchodového věku a současně se stala invalidní následkem pracovního úrazu. [12]

Výše procentní výměry invalidního důchodu činí za každý celý rok doby pojištění:

- 0,5% výpočtového základu měsíčně, jedná-li se o invaliditu prvního stupně,
- 0,75% výpočtového základu měsíčně, jedná-li se o invaliditu druhého stupně,
- 1,5% výpočtového základu měsíčně, jedná-li se o invaliditu třetího stupně.

Vdovský a vdovecký důchod je prvním ze dvou pozůstalostních důchodů a je tedy vyplácen po smrti pojištěnce. Na vdovský či vdovecký důchod vzniká pozůstalému nárok v případě:

¹ vyhláška č. 359/2009 Sb., o posuzování invalidity

- manžel nebo manželka byla poživitelem starobního nebo invalidního důchodu,
- splnil ke dni smrti podmínku potřebné doby pojištění pro nárok na invalidní důchod nebo podmínky nároku na starobní důchod, nebo zemřel následkem pracovního úrazu. [6]

Dle zákona č. 155/1995 Sb. má vdova/vdovec nárok na vdovský/vdovecký důchod po dobu jednoho roku od smrti manžela/manželky. Po uplynutí této doby má vdova/vdovec nadále nárok na tento důchod, jestliže:

- pečuje o nezaopatřené dítě,
- pečuje o dítě, které je závislé na pomoci jiné osoby ve stupni II (středně těžká závislost) nebo stupni III (těžká závislost) anebo stupni IV (úplná závislost),
- je invalidní ve třetím stupni,
- dosáhl/a alespoň věku o 4 roky nižšího, než činí důchodový věk stanovený podle § 32 (zákona č. 155/1995 Sb.) pro muže stejného data narození nebo důchodového věku, je-li důchodový věk nižší.

Nárok na vdovský důchod zaniká uzavřením nového manželství.

Procentní výměra vdovského či vdoveckého důchodu činí 50% z procentní výměry invalidního důchodu třetího stupně nebo starobního důchodu, na který by měl nárok manžel/manželka v době smrti. K účasti na důchodovém spoření zemřelého se nepřihlíží. [12]

Sirotčí důchod je druhým z pozůstalostních důchodů, na který má nárok nezaopatřené dítě, zemře-li rodič (osvojitel), nebo osoba, která převzala dítě do péče nahrazující péči rodičů.

Současně však osoba uvedená výše musela být poživitelem starobního nebo invalidního důchodu, nebo alespoň ke dni smrti musela splňovat podmínky na nárok jednoho z těchto důchodů. V případě potřebné doby pojištění pro invalidní důchod postačuje v případě nároku na sirotčí důchod splnit pouze polovinu této doby. Nárok na sirotčí důchod vzniká i v případě úmrtí následkem pracovního úrazu. [6]

Výše procentní výměry se vypočítá jako 40% z procentní výměry starobního, nebo invalidního důchodu třetího stupně, na který měl, nebo by měl zemřelý nárok v době smrti. Stejně jako u vdovského/vdoveckého důchodu se nepřihlíží k účasti zemřelého na důchodovém spoření. [12]

2.2.3 Nemocenské pojištění

Nemocenské pojištění je druhým subsystémem sociálního pojištění, jehož úkolem je oproti důchodovému pojištění, kde sociální události mají dlouhodobý či trvalý charakter, finančně zabezpečit ekonomicky aktivní obyvatel v případě krátkodobé ztráty příjmu.

Základní právní předpisy upravující nemocenské pojištění:

- zákon č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů.

Společně s důchodovým pojištěním a příspěvkem na státní politiku zaměstnanosti tvoří pojistné na sociální pojištění, které je příjmem státního rozpočtu. Zatímco účast na důchodovém pojištění je ze zákona povinná pro všechny osoby, pojistné na nemocenské pojištění je povinné pouze pro zaměstnance. Osoby samostatně výdělečně činné se mohou rozhodnout, zda pojistné na nemocenské pojištění budou hradit a čerpat tak dávky z tohoto systému či nikoliv. [1]

Dávky poskytované z nemocenského pojištění:

- nemocenské,
- ošetrovné,
- peněžitá pomoc v mateřství,
- vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství.

Nemocenské je nejčastěji čerpanou dávkou nemocenského pojištění. *"Nárok na nemocenské má pojištěnec, který byl uznán dočasně práce neschopným, nebo kterému byla nařízena karanténa podle zvláštního právního předpisu², trvá-li dočasná pracovní*

² Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, ve znění pozdějších předpisů

neschopnost nebo nařízená karanténa déle než 14 kalendářních dní".³ Přičemž osoby samostatně výdělečně činné, které se nemocenského pojištění účastní dobrovolně, se pro nárok nemocenské musí účastnit tohoto pojištění alespoň tři měsíce od vzniku DPN, nebo od nařízení karantény.

Podpůrčí doba nemocenského začíná tedy 15. dnem trvající DPN, přičemž první dva týdny jsou hrazeny zaměstnavatelem náhradou mzdy, ovšem kromě tzv. „karenční doby” trvající první tři pracovní dny, za které náhrada mzdy zaměstnanci nenáleží. Podpůrčí doba trvá maximálně 380 kalendářních dní od vzniku DPN, nebo od nařízení karantény. [5]

Právním předpisem je také stanoven pojištěnec, který na nemocenské nárok nemá. Například pojištěnec, který si DPN přivodil úmyslně nebo kterému v době trvání DPN vznikl nárok na výplatu starobního důchodu. [14]

Nemocenské je vypláceno za každý kalendářní den (rozdílně od náhrady mzdy, která zaměstnanci náleží pouze za dny pracovní) trvání DPN nebo karantény a vypočítá se jako 60 % denního redukovaného vyměřovacího základu. Denní vyměřovací základ se stanoví součtem hrubých příjmu za 12 bezprostředně předcházejících měsíců, které se vydělí počtem započitatelných kalendářních dnů připadajících na toto období. Redukce denního vyměřovacího základu se stanoví pomocí čtyř redukčních hranic:

- z částky do 888 Kč se započítá 90 %,
- z částky od 888 Kč do 1.331 Kč se započítá 60 %,
- z částky od 1.331 Kč do 2.662 Kč se započítá 30 %,
- k částce nad 2.662 Kč se nepřihlíží. [7]

Ošetrovné Je další dávkou nemocenského pojištění, na kterou vzniká nárok z důvodu onemocnění, úrazu dítěte, nebo člena domácnosti. Tato sociální situace tedy brání zaměstnanci k výkonu jeho práce a má nárok na dávku ošetrovného, která nahrazuje jeho ušlý příjem. Dalšími sociálními situacemi, které umožňují pojištěnci nárokovat ošetrovné jsou například, péče o dítě mladší 10 let, kterému byla nařízena karanténa a nemůže být tedy v péči školského zařízení nebo dítě mladší 10 let nemůže být v péči školského zařízení v případě jeho uzavření příslušným orgánem z důvodu mimořádného opatření.

Podpůrčí doba ošetrovného začíná prvním dnem potřeby ošetrování nebo péče a trvá nejdéle 9 kalendářních dnů, popřípadě, jde-li o osamělého zaměstnance, který pečuje alespoň o jedno dítě do 16 let, které neukončilo povinnou školní docházku, 16 kalendářních dnů.

³ §23 zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů

Výše ošetrovního se stanoví stejným způsobem, jako výpočet nemocenského. [9, 14]

Peněžitá pomoc v mateřství je dávka, která prioritně náleží těhotné ženě nebo matce. Mohou ovšem nastat i situace, kdy jako nárokovatel, tedy pojištěnec vystupuje muž, který může i nemusí být otcem dítěte.

Pojištěnec musí být účasten pojištění alespoň po dobu 270 kalendářních dní v posledních dvou letech před nástupem na PPM, přičemž OSVČ musí zároveň splnit účast alespoň 180 kalendářních dní v posledním roce před nástupem na PPM. Do doby účasti na pojištění se také započítává doba studia na střední, vyšší odborné nebo vysoké škole, konzervatoři, jestliže bylo studium úspěšně ukončeno a dále doba pobírání invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně. [9]

Podpůrčí doba začíná nástupem na PPM a může to být tedy den, který si pojištěnec zvolí v období od počátku osmého, do počátku šestého týdne před očekávaným porodem, nebo dnem porodu, pokud k porodu došlo před počátkem podpůrčí doby, který si pojištěnka měla zvolit⁴.

Podpůrčí doba činí 22 až 37 týdnů, v závislosti na pojištěnci, který PPM pobírá. Nejčastější délkou podpůrčí doby je 28 týdnů, tedy u pojištěnky, která porodila jedno dítě. Nejdelší podpůrčí doba, tedy 37 týdnů nastává u pojištěnky, která porodila zároveň dvě nebo více dětí, naopak na nejkratší dobu mají obecně nárok pojištěnci, kteří nejsou matkou dítěte⁵. Posledním případem je trvání podpůrčí doby o délce 31 týdnů, kdy pojištěnec, který není matkou dítěte pečuje zároveň o dvě a více dětí.

Výše PPM se počítá stejně jako u nemocenského a ošetrovního za kalendářní dny, ale výše denního redukovaného vyměřovacího základu činí 70% a do první redukční hranice se započítá 100%, ostatní hranice zůstávají stejné. [14]

Vyrovňovací příspěvek v těhotenství a mateřství - Tato dávka je v systému sociálního pojištění zavedena a čerpána v případech, kdy stávající pracovní prostředí ohrožuje zdraví těhotné ženy nebo ženy po porodu. Z toho důvodu musí být těhotná žena převedena zaměstnavatelem na jinou práci ihned po zjištění těhotenství a s tímto přesunem zpravidla nastává i pokles příjmu. Právě tento rozdíl je nahrazován vyrovnávacím příspěvkem v těhotenství a mateřství.

⁴ blíže specifikováno v §34 odst. 1 zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění

⁵ blíže specifikováno v §32 odst. 1 písm. b) až e) zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění

VPTM se poskytuje ženě po dobu převedení na jinou práci, přičemž těhotné ženě je tato dávka poskytována nejdéle do počátku šestého týdne před očekávaným dnem porodu (poté je VPTM nahrazen PPM). [9]

Vyrovňovací příspěvek v těhotenství a mateřství se stanoví jako rozdíl redukováného denního vyměřovacího základu zjištěného ke dni převedení zaměstnankyně na jinou práci a průměru jejích započitatelných příjmů připadajících na jeden kalendářní den v jednotlivých kalendářních měsících po tomto převedení.

Redukce VPTM probíhá stejným způsobem jako u peněžitě pomoci v mateřství. [14]

2.2.4 Státní politika zaměstnanosti

Posledním, tedy třetím subsystémem sociálního pojištění je právě státní politika zaměstnanosti. Základní právní normou, která stanovuje postupy, kterými má státní politika zaměstnanosti dosáhnout stanovených cílů je zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti.

Cíle státní politiky zaměstnanosti:

- dosažení rovnováhy mezi nabídkou a poptávkou po pracovních silách,
- produktivní využití zdrojů pracovních sil,
- zabezpečení práva občanů na zaměstnání.

Hlavními orgány, které vykonávají státní politiku zaměstnanosti v České republice a snaží se tak dosáhnout těchto stanovených cílů je Ministerstvo práce a sociálních věcí a úřady práce. Tyto orgány usilují o tyto cíle pomocí aktivní nebo pasivní politiky zaměstnanosti. [15]

2.2.5 Aktivní politika zaměstnanosti

Prostřednictvím aktivní politiky zaměstnanosti se odpovědné orgány snaží omezovat nezaměstnanost a dosáhnout rovnováhy na trhu práce pomocí těchto nástrojů: rekvalifikace, investiční pobídky, veřejně prospěšné práce, společensky účelná místa, překlenovací příspěvek, příspěvek na zapracování, příspěvek při přechodu na nový podnikatelský program, příspěvek na dopravu zaměstnanců.

Rekvalifikací se rozumí získání zcela nové kvalifikaci, nebo zvýšení, rozšíření či prohloubení dosavadní kvalifikace. Úřady práce provádějí rekvalifikace tam, kde struktura poptávky neodpovídá nabídce a případná rekvalifikace umožňuje nové nebo další uplatnění. Investiční pobídky jsou poskytovány zaměstnavatelům, kteří vytvoří nové pracovní místo, nebo také zajít svým stávajícím zaměstnancům odpovídající rekvalifikaci. Veřejně prospěšné práce jsou časově omezené pracovní příležitosti vytvořené především pro obtížně umísitelné

a dlouhodobě nezaměstnané uchazeče o zaměstnání evidované ÚP. Společensky účelná pracovní místa jsou přesně charakterizovaná a jejich vytváření, či vyhrazování je přesně stanoveno v zákonu o zaměstnanosti. Jejich cílem je zaměstnat uchazeče, kterým nelze pracovní místo zajistit jiným způsobem, včetně samostatné výdělečné činnosti. Příspěvek na zapracování může zaměstnavateli poskytnout ÚP maximálně po dobu tří měsíců a výše tohoto příspěvku může maximálně činit polovinu minimální mzdy. Je poskytován na zaměstnance, kterým je při zprostředkování zaměstnání věnována zvýšená péče. Příspěvek na dopravu zaměstnanců může ÚP poskytnout zaměstnavateli, který zajistí dopravu pro své zaměstnance do i ze zaměstnání, tam kde hromadnými prostředky není doprava provozována podle potřeb zaměstnavatele, nebo vůbec. [27]

2.2.6 Pasivní politika zaměstnanosti

Pomocí této politiky jsou vypláceny dávky osobám, které své zaměstnání ztratily a jsou tak zmírňovány dopady těchto negativních důsledků. Hlavním nástrojem pasivní politiky zaměstnanosti je podpora v nezaměstnanosti.

Podpora v nezaměstnanosti nevzniká automaticky, nezaměstnaný musí o tuto podporu požádat příslušný úřad práce, na kterém je vedený. Další podmínkou je účast na důchodovém pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti alespoň 12 měsíců v posledních dvou letech před přiznáním podpory v nezaměstnanosti a dále ke dni přiznání nesmí být nárokovatel poživitelem starobního nebo plného invalidního důchodu.

Výše podpory v nezaměstnanosti se vypočítá jako procentní sazba průměrného čistého měsíčního výdělku zjištěného z posledního ukončeného zaměstnání, nebo z posledního vyměřovacího základu přepočteného na měsíc, byla-li osoba, osobou samostatně výdělečně činnou. Po první dva měsíce činí procentní sazba 65 %, třetí a čtvrtý měsíc 50 % a zbývající část podpůrčí doby 45 %. Pro osoby, které poslední zaměstnání ukončilo bez vážného důvodu, nebo po dohodě se zaměstnavatelem, činí procentní sazba po celou podpůrčí dobu pouze 45%.

Délka podpůrčí doby činí:

- do 50 let věku 5 měsíců,
- od 50 do 55 let věku 8 měsíců,
- nad 55 let věku 11 měsíců. [28]

3 Poplatníci sociálního pojištění

Pojistné a jeho výše je přesně stanovena zákonem č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, je příjmem státního rozpočtu a je vedené jako zvláštní položka. Stejně jako pojistné jsou v zákoně přesně definováni i poplatníci tohoto pojištění, kteří jsou předmětem této části práce a mezi které patří zaměstnanci, osoby samostatně výdělečně činné, zaměstnavatelé a osoby dobrovolně důchodově pojištěné.

3.1 Zaměstnanci

Zaměstnanci jimiž se pro účely zákona rozumějí,

- 1) zaměstnanci v pracovním poměru; za zaměstnance v pracovním poměru se pro účely tohoto zákona považuje též osoba činná v poměru, který má obsah pracovního poměru, avšak pracovní poměr nevznikl, neboť nebyly splněny všechny podmínky stanovené pracovněprávními předpisy pro jeho vznik,
- 2) zaměstnanci činní na základě dohody o pracovní činnosti a zaměstnanci činní na základě dohody o provedení práce,
- 3) členové družstva, jestliže mimo pracovněprávní vztah vykonávají pro družstvo práci,
- 4) fyzické osoby, které jsou podle zvláštního zákona jmenovány nebo voleny do funkce vedoucího správního úřadu nebo do funkce statutárního orgánu právnické osoby zřízené zvláštním zákonem, popřípadě do funkce zástupce tohoto vedoucího nebo statutárního orgánu, pokud je tímto vedoucím nebo statutárním orgánem pouze jediná osoba, a jmenováním nebo volbou těmto osobám nevznikl pracovní nebo služební poměr, a fyzické osoby, které podle zvláštního zákona vykonávají veřejnou funkci mimo pracovní nebo služební poměr, pokud se na jejich pracovní vztah vztahuje ve stanoveném rozsahu zákoník práce a nejsou uvedeny v bodech 5 až 8 a 18,
- 5) soudci,
- 6) poslanci Poslanecké sněmovny a senátoři Senátu Parlamentu,
- 7) členové zastupitelstev územních samosprávných celků a zastupitelstev městských částí nebo městských obvodů územně členěných statutárních měst a hlavního města Prahy, kteří jsou pro výkon funkce dlouhodobě uvolněni nebo kteří před zvolením do funkce člena zastupitelstva nebyli v pracovním poměru,

ale vykonávají funkci ve stejném rozsahu jako dlouhodobě uvolnění členové zastupitelstva,

- 8) členové vlády, prezident, viceprezident a členové Nejvyššího kontrolního úřadu, členové Rady pro rozhlasové a televizní vysílání, předseda Energetického regulačního úřadu, členové Rady Ústavu pro studium totalitních režimů, členové Rady Českého telekomunikačního úřadu, finanční arbitr, zástupce finančního arbitra, Veřejný ochránce práv a zástupce Veřejného ochránce práv,
- 9) dobrovolní pracovníci pečovatelské služby,
- 10) osoby pečující o dítě a osoby, které jsou vedeny v evidenci osob, které mohou vykonávat pěstounskou péči na přechodnou dobu, je-li těmto osobám vyplácena odměna pěstouna podle zákona o sociálně-právní ochraně dětí^{1c}),
- 11) osoby ve výkonu trestu odnětí svobody zařazené do práce a osoby ve výkonu zabezpečovací detence zařazené do práce,
- 12) pracovníci v pracovním vztahu uzavřeném podle cizích právních předpisů,
- 13) společníci a jednatelé společnosti s ručením omezeným a komanditisté komanditní společnosti, jestliže mimo pracovněprávní vztah vykonávají pro ni práci, a ředitelé obecně prospěšné společnosti, jestliže mimo pracovněprávní vztah vykonávají pro ni práci,
- 14) prokuristé,
- 15) členové kolektivních orgánů právnické osoby, kteří nejsou uvedeni v bodech 1 až 3, 5 až 8, 13, 18 a 19,
- 16) likvidátoři,
- 17) vedoucí organizačních složek právnické osoby uvedených v § 23b odst. 2 věť druhé, jejichž místo výkonu práce je trvale v České republice,
- 18) osoby pověřené obchodním vedením na základě smluvního zastoupení,
- 19) fyzické osoby neuvedené v bodech 1 až 19, s výjimkou členů zastupitelstev územních samosprávných celků a zastupitelstev městských částí nebo městských obvodů územně členěných statutárních měst a hlavního města Prahy, kteří nejsou pro výkon funkce dlouhodobě uvolnění nebo kteří nevykonávají funkci ve stejném rozsahu jako dlouhodobě uvolnění členové zastupitelstva. [10]

3.1.1 Vyměřovací základ

Vyměřovacím základem zaměstnanců, ze kterého se pojistné počítá, jsou všechny příjmy zúčtované zaměstnanci v souvislosti se zaměstnáním, včetně příjmů nepeněžních. Je to tedy úhrn všech příjmů, které jsou předmětem daně a zároveň nejsou od této daně osvobozeny.

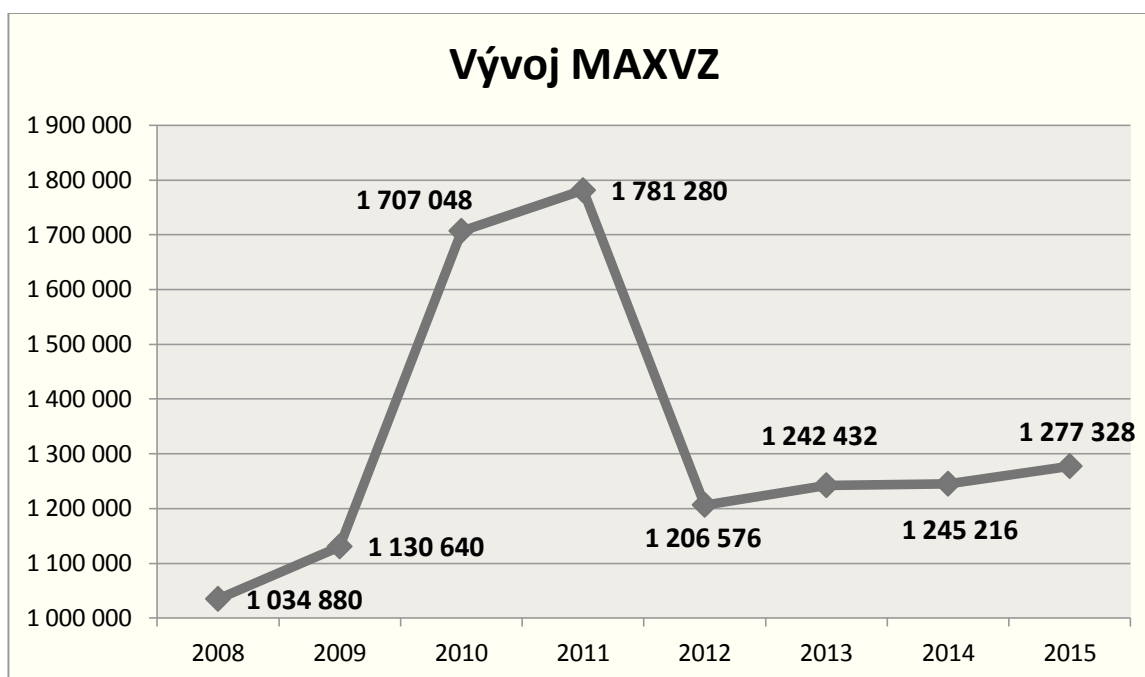
Do vyměřovacího základu se naopak nezahrnují:

- náhrada škody podle zákoníku práce,
- odstupné a další odstupné, odchodné a odbytné, na která vznikl nárok podle zvláštních právních předpisů, a odměna při skončení funkčního období, na kterou vznikl nárok podle zvláštních právních předpisů,
- věnostní přídavek horníků⁵),
- odměny vyplácené podle zákona o vynálezech a zlepšovacích návrzích, pokud vytvoření a uplatnění vynálezu nebo zlepšovacího návrhu nemělo souvislost s výkonem zaměstnání,
- plnění, které bylo poskytnuto poživateli starobního důchodu nebo invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně po uplynutí jednoho roku ode dne skončení zaměstnání,
- jednorázová sociální výpomoc poskytnutá zaměstnanci k překlenutí jeho mimořádně obtížných poměrů vzniklých v důsledku živelní pohromy, požáru, ekologické nebo průmyslové havárie nebo jiné mimořádně závažné události.
- pojistné zaplacené zaměstnavatelem za zaměstnance. [10]

3.1.2 Maximální vyměřovací základ

Sociální pojištění je omezeno tzv. maximálním vyměřovacím základem, který je v České republice zaveden od 1. 1. 2008 a zpočátku se stanovoval jako 72násobek průměrné mzdy. Od roku 2012 se ovšem stanovuje jako 48násobek průměrné mzdy. S rostoucí průměrnou mzdou v České republice tedy roste i maximální vyměřovací základ, který je horní hranicí pro odvody pojistného na sociální pojištění v České republice. [8]

Graf 3.1 Vývoj výše maximálního vyměřovacího základu

Zdroj: vlastní zpracování dle [8]

U zaměstnance mohou nastat dvě situace při překročení MAXVZ:

- a) jeden zaměstnavatel** - v případě, kdy je zaměstnanec v kalendářním roce zaměstnán u jednoho zaměstnavatele (i více zaměstnání), neplatí z vyměřovacího základu, popřípadě z úhrnu vyměřovacích základů všech zaměstnání převyšující MAXVZ pojistné na sociální pojištění.

Příklad 3.1 Překročení MAXVZ - jeden zaměstnavatel, jedno zaměstnání

Zaměstnanec bude v roce 2015 v pracovním poměru pouze u jednoho zaměstnavatele a jeho mzda činí 120 000 Kč za měsíc.

Úhrn jeho měsíčních vyměřovacích základů v roce 2015 od ledna do října bude činit 1 200 000 Kč (10 x 120 000 Kč), z této částky bude také odvedeno měsíční pojistné v plné výši. V listopadu roku 2015 bude pojistné odvedeno pouze z měsíčního vyměřovacího základu ve výši 77 328 (1 277 328 Kč - 1 200 000 Kč) a v posledním měsíci roku, prosinci, již za zaměstnance nebude odvedeno žádné pojistné na sociální zabezpečení.

Příklad 3.2 Překročení MAXVZ - jeden zaměstnavatel, dvě zaměstnání

Zaměstnanec bude po celý rok 2015 zaměstnán na hlavní pracovní poměr a jeho mzda činí 110 000 Kč měsíčně, od 1. března 2015 je u téhož zaměstnavatele zaměstnán také na dohodu o pracovní činnosti a mzda z této dohody činí 60 000 Kč měsíčně.

Za zaměstnance bude v měsících lednu a únoru odvedeno pojistné z vyměřovacího základu 110 000 Kč. V měsících březen až srpen měsíční pojistné z částky 170 000 Kč (110 000 Kč + 60 000 Kč) a v září, kdy úhrn vyměřovacích základů překročí MAXVZ, pouze z vyměřovacího základu 37 328 Kč (1 277 328 Kč - 1 240 000 Kč). V říjnu, listopadu a prosinci roku 2015 pojistné na sociální zabezpečení za zaměstnance odvedeno nebude.

- b) více zaměstnavatelů** - pokud úhrn vyměřovacích základů překročí MAXVZ jednoho zaměstnance u více zaměstnavatelů, pak pojistné, které je odvedeno za zaměstnance ze základu nad MAXVZ je považováno jako přeplatek pojistného a zaměstnanec má nárok na jeho vrácení.

Příklad 3.3 Překročení MAXVZ - více zaměstnavatelů

Zaměstnanec bude v pracovním poměru u zaměstnavatele AB od ledna do srpna roku 2015 a jeho mzda u tohoto zaměstnavatele činí 100 000 Kč měsíčně. V měsících září až prosinec bude zaměstnán u zaměstnavatele XY za měsíční mzdu 150 000 Kč.

Za zaměstnance bude odváděno pojistné na sociální zabezpečení po celý rok a to u zaměstnavatele AB z vyměřovacího základu 100 000 Kč, celkem tedy z 800 000 Kč (8 x 100 000 Kč). U zaměstnavatele XY z bude odvedeno pojistné z celkového vyměřovacího základu ve výši 600 000 Kč (4 x 150 000 Kč). Jelikož v roce 2015 zaměstnanec překročil MAXVZ, může v roce 2016 požádat OSSZ o vrácení přeplatku v celkové výši 7 974 Kč (6,5% z částky 122 672 Kč, která se vypočítá jako rozdíl MAXVZ a úhrnu vyměřovacích základů).

3.1.3 Sazba pojistného

Pojistné, které je zaměstnanec povinen odvést, se stanovuje sazbou pojistného z vyměřovacího základu. Tato procentní sazba je také závislá na tom, zda se zaměstnanec účastní II. pilíře důchodového systému, tedy důchodového spoření.

Zaměstnavatel je dle zákona povinen z vyměřovacího základu (mzdy) zaměstnance odvést 6,5% na důchodové pojištění v případě, že se neúčastní II. pilíře. V případě účasti zaměstnance na důchodovém spoření je sazba pojistného na důchodové pojištění pouze 3,5%.

V tomto případě figuruje zaměstnavatel pouze jako plátce daně, zatímco jako poplatník zaměstnanec.

Jelikož celková výše pojistného, které musí zaměstnavatel za svého zaměstnance odvést, činí 31,5%, respektive 28,5% pokud se zaměstnanec účastní II. pilíře - důchodového spoření, tak zbývající část musí za svého zaměstnance odvést zaměstnavatel a to v celkové výši 25%, ve složení 2,3% na nemocenské pojištění, 21,5% na důchodové pojištění a 1,2% na státní politiku zaměstnanosti. [9]

Tab. 3.1 Struktura pojistného při neúčasti zaměstnance na důchodovém spoření

	Důchodové pojištění	Nemocenské pojištění	Státní politika zaměstnanosti	Pojistné celkem
Zaměstnavatel	21,5%	2,3%	1,2%	25%
Zaměstnanec	6,5%	0%	0%	6,5%
Celkové pojistné	28%	2,3%	1,2%	31,5%

Zdroj: vlastní zpracování dle [10]

Tab. 3.2 Struktura pojistného při účasti zaměstnance na důchodovém spoření

	Důchodové pojištění	Nemocenské pojištění	Státní politika zaměstnanosti	Pojistné celkem
Zaměstnavatel	21,5%	2,3%	1,2%	25%
Zaměstnanec	3,5%	0%	0%	3,5%
Celkové pojistné	25%	2,3%	1,2%	28,5%

Zdroj: vlastní zpracování dle [10]

3.1.4 Dohoda o provedení práce

Zvláštní pravidla platí pro zaměstnání na základě dohody o provedení práce, které se neposuzuje jako zaměstnání ostatní a zaměstnání malého rozsahu, ale pro odvod pojistného je stanovena individuální hranice vyměřovacího základu. Zaměstnanec musí z takového zaměstnání odvést pojistné na sociální pojištění v měsíci, kdy byl zúčtován příjem vyšší než 10 000 Kč, tedy z částky alespoň 10 001 Kč. Forma DPP je velice oblíbeným a také často používaným způsobem zaměstnání pro krátkodobé, či nárazové práce například při studiu, jelikož tyto výdělky většinou nepřevyšují částku 10.000 Kč a současně při uplatnění slev na dani je zaměstnanci vyplacen veškerý výdělek a jeho hrubá mzda se tak v podstatě rovná

mzdě čisté. Taktéž je to výhodný způsob uzavření pracovního poměru pro zaměstnavatele, který nemusí za takového zaměstnance odvádět sociální pojištění.

Zaměstnanci, který v jednom měsíci pracuje na základě více dohod o provedení práce u jednoho zaměstnavatele, se příjmy pro účel odvodu pojistného sčítají, stejně jako u zaměstnání malého rozsahu.

Příjem zúčtovaný po skončení DPP se započítává do posledního měsíce trvání této dohody. [8]

Příklad 3.4 Sociální pojištění z DPP

Zaměstnanec uzavře se zaměstnavatelem DPP A na dobu určitou a to od 1. července do 30. listopadu 2015, ze kterých mu budou v jednotlivých měsících náležet tyto odměny: červenec 7 500 Kč, srpen 10 500 Kč, září 7 500 Kč, říjen 9 500 Kč, listopad 9 500 Kč a po skončení smlouvy, v prosinci, mu bude zúčtována odměna ve výši 1 000 Kč. Dále se stejným zaměstnavatelem uzavře DPP B od 1. září do 31. října roku 2015, odměna z tohoto pracovního poměru činí v obou měsících 2 000 Kč. V měsících září a říjnu tedy nastává souběh dvou dohod o provedení práce u téhož zaměstnavatele.

V měsíci lednu není zaměstnanec z odměny 7 500 Kč účasten nemocenského a důchodového pojištění, v únoru z částky 10 500 Kč ovšem již bude pojistné za zaměstnance odvedeno. V září úhrn z DPP A i B (7 500 Kč + 2 000 Kč) nepřesáhne částku 10 000 Kč a proto zaměstnanec neodvádí žádné pojistné, ovšem jiná situace nastává v říjnu, kdy úhrn z dohod (9 500 Kč + 2 000 Kč) již stanovenou hranici překročí a zaměstnanec je tedy účasten nemocenského a důchodového pojištění. V listopadu pokračuje pracovní poměr pouze z DPP A, z částky 9 500 Kč by se za standardních okolností pojistné neodvádělo, ovšem v prosinci byla po skončení DPP A zúčtována odměna 1 000 Kč, která se započítá do měsíce listopadu a do 20. ledna je vzniká povinnost odvést pojistné.

3.1.5 Zaměstnání malého rozsahu

„Za zaměstnání malého rozsahu se považuje zaměstnání, v němž byl sjednán započitatelný příjem v nižší částce než 2 500 Kč měsíčně nebo nebyl sjednán vůbec“, jak tvrdí Ženíšková (2014, s. 19). Zaměstnanec je tedy povinen odvést pojistné jen v těch měsících, ve kterých zúčtovaný příjem činil více než 2 500 Kč, tedy z částky alespoň 2 501 Kč.

V případě zúčtování započitatelných příjmů po skončení zaměstnání platí u zaměstnání malého rozsahu zvláštní úprava a tyto příjmy se započítají do posledního měsíce, v němž zaměstnání trvalo.

Od 1. ledna 2014 také platí, že pokud zaměstnanec vykonává v jednom kalendářním měsíci více zaměstnání malého rozsahu a úhrn započitatelných příjmů je vyšší než 2 500 Kč je zaměstnanec v daném měsíci účasten SP. [14]

Příklad 3.5 Sociální pojištění ze zaměstnání malého rozsahu

Zaměstnanec uzavřel dohodu o pracovní činnosti se stanovenou hodinovou odměnou ve výši 100 Kč a zároveň jeho týdenní pracovní doba nepřekročí 30 hodin. V lednu a březnu mu byla vyplacena odměna ve výši 1 800 Kč a v únoru 2 800 Kč.

Jelikož v dohodě o pracovní činnosti není stanovena měsíční mzda, jedná se o zaměstnání malého rozsahu a zaměstnanec je tedy účasten nemocenského pojištění pouze v měsíci únoru a musí odvést pojistné z částky 2 800 Kč.

3.1.6 Zaměstnání ostatní

Zaměstnáním ostatním je myšleno zaměstnání, které není zaměstnáním malého rozsahu, nebo zaměstnáním na základě DPP. Oproti zaměstnání malého rozsahu a DPP se každé zaměstnání pro účel účasti na nemocenském pojištění posuzuje samostatně a příjmy z více takových zaměstnání se nesčítají, zaměstnanec je účasten nemocenského pojištění pouze z jednoho takového zaměstnání. Započitatelný (sjednaný) příjem je vyšší než 2 500 Kč a zaměstnanec je v takovém zaměstnání povinen odvést pojistné na SP vždy a to:

- a) **v době trvání zaměstnání**
- b) **po skončení zaměstnání** - pokud jsou příjmy ze zaměstnání zúčtovány do měsíce, v němž již zaměstnání netrvá [8]

Příklad 3.6 Sociální pojištění z ostatního zaměstnání

Zaměstnanec uzavřel dohodu o pracovní činnosti se stanovenou hodinovou odměnou ve výši 100 Kč. Pracovní dobu má sjednanou na jeden den v týdnu v rozsahu sedmi hodin. V lednu až dubnu mu byla vyplacena odměna 2 800 Kč (7 x 100 Kč x 4), v květnu si však vzal jeden týden neplacenou dovolenou a byla mu tedy vyplacena odměna pouze 2 100 Kč.

Zaměstnanec je z takového poměru účasten nemocenského pojištění po celou dobu a to i v měsíci květnu, kdy započitatelný příjem byl menší než 2 500 Kč. Rozhodující je ovšem sjednaný příjem ve smlouvě, který činí 2 800 Kč a v květnu z částky 2 100 Kč bude muset zaměstnanec odvést pojistné.

3.2 Osoby samostatně výdělečně činné

Pojistné na sociální zabezpečení musí odvádět také osoby samostatně výdělečně činné, které však v porovnání se zaměstnanci mají odlišný systém stanovení pojistného i jeho odvod.

Jako OSVČ se považují osoby, které dosáhly alespoň 15 let a ukončily povinnou školní docházku a:

- a) které vykonávají SVČ, nebo
- b) které spolupracují při výkonu SVČ, pokud na ně podle zákona o daních z příjmů lze rozdělit příjmy a výdaje z této SVČ (tedy manželka a osoba žijící s OSVČ v domácnosti).

Příčemž výkonem SVČ se rozumí:

- a) podnikání v zemědělství,
- b) provozování živnosti,
- c) činnost společníka VOS nebo komplementáře KS,
- d) výkon umělecké nebo jiné tvůrčí činnosti na základě autorskoprávních vztahů
- e) výkon jiné činnosti konané výdělečně na základě oprávnění podle zvláštních předpisů, která není uvedena v písmenech a) až d),
- f) výkon činností neuvedených v písmenech a) až e) a vykonávaných vlastním jménem a na vlastní odpovědnost za účelem dosažení příjmu. Za výkon těchto činností se však nepovažuje pronájem nemovitostí (jejich částí) a movitých věcí. [12]

3.2.1 Hlavní a vedlejší činnosti

SVČ se pro účely pojistného na sociální pojištění dělí od 1. ledna 2004 na OSVČ vykonávající hlavní samostatnou výdělečnou činnost a vedlejší samostatnou výdělečnou činnost. Toto rozdělení má vliv na výši pojistného i platbu záloh. Za vedlejší SVČ je považována OSVČ, která v kalendářním roce:

- a) vykonávala zaměstnání (jen v těch měsících, kdy byla ze zaměstnání účastna nemocenského pojištění),
- b) měla nárok na výplatu invalidního důchodu nebo jí byl přiznán starobní důchod,
- c) měla nárok na rodičovský příspěvek nebo na PPM nebo nemocenské z důvodu těhotenství a porodu, pokud tyto dávky náleží z nemocenského pojištění zaměstnanců, nebo osobně pečovala o osobu mladší 10 let, která je závislá na pomoci jiné osoby ve stupni I, II, III, nebo IV, pokud je tato osoba osobou blízkou, nebo žije s OSVČ v domácnosti,
- d) vykonávala vojenskou službu v ozbrojených silách České republiky, pokud nejde o vojáky z povolání, nebo
- e) byla nezaopatřeným dítětem (studium). [12]

Přičemž od 1. 1. 2014 platí, že pro zařazení mezi OSVČ vedlejší stáčí, aby podmínka pro takové zařazení v daném měsíci trvala alespoň část měsíce (do 31. 12. 2013 by taková SVČ byla považována za hlavní). V ostatních případech je OSVČ v kalendářním roce považována za OSVČ vykonávající hlavní SVČ. Toto platí i v případech, kdy jsou splněny podmínky pro zařazení do kategorie vedlejší SVČ, ale OSVČ sama neprojeví vůli být takto vedena, jelikož je to jejím právem, nikoliv povinností. [8]

Příklad 3.7 Samostatná výdělečná činnost hlavní a vedlejší

Osoba podniká na základě živnostenského oprávnění již od začátku roku 2014 a současně je studentem. 19. března 2015 dosáhne věku 26 let a od 1. června plánuje nastoupit do zaměstnání (na DPČ), ze kterého jí bude v červnu zúčtována odměna ve výši 1 900 Kč a po zbytek roku již 7 500 Kč měsíčně.

Taková OSVČ je v roce 2014 považována za OSVČ vedlejší z důvodu studia. V roce 2015 je však situace složitější, v měsících leden, únor a březen je OSVČ stále brána jako OSVČ vedlejší, jelikož v březnu trvala příprava na budoucí povolání alespoň po část měsíce. Stejně by to vypadalo, pokud by taková situace nastala v roce 2014, ovšem v roce 2013 by OSVČ byla již v březnu vedena jako OSVČ hlavní. Dále bude v měsících duben a květen OSVČ hlavní, jelikož nevznikla žádná skutečnost, kvůli které může OSVČ být vedena jako vedlejší. Jako podnikání hlavní bude její činnost vedena i v měsíci červnu, jelikož z takového zaměstnání není OSVČ účastna nemocenského pojištění. Po zbytek roku již bude brána jako OSVČ vedlejší z důvodu účasti a odvodu pojistného ze zaměstnání.

3.2.2 Povinnosti OSVČ

Každá OSVČ je povinna ohlásit OSSZ zahájení, případně znovuzahájení podnikatelské činnosti, prostřednictvím tiskopisu a to nejpozději do 8. dne měsíce, který následuje po měsíci, ve kterém nastala tato skutečnost. Stejná povinnost platí i pro osobu spolupracující při výkonu SVČ.

Další základní povinností je placení měsíčních záloh, pokud taková povinnost vznikla, případně uhradit doplatek na pojistném na základě Přehledu o příjmech a výdajích (dále jen „Přehled“) podaného po konci rozhodného období.

Důležitým úkonem OSVČ i spolupracující osoby je také podání Přehledu o příjmech a výdajích po konci rozhodného období. Tento Přehled musí osoba, která má povinnosti podat daňové přiznání do 1. dubna, odevzdat Přehled do 1. května. Osoba povinná k daňovému přiznání do 1. července (daňové přiznání zpracovává daňový poradce), musí Přehled podat do 1. srpna, tato skutečnost se ovšem musí do 30. dubna nahlásit příslušné OSSZ. Pro osoby, které nemusejí podávat daňové přiznání⁶ je pro rok 2015 stanovena lhůta pro podání Přehledu na 31. 7. 2015. Má-li OSVČ nárok na zařazení do výkonu vedlejší SVČ, musí tuto skutečnost doložit společně s Přehledem o příjmech a výdajích, nebo nejpozději do jednoho měsíce od lhůty pro podání Přehledu, patří-li skutečnost mezi povinně dokládané skutečnosti. Přehled

⁶ § 38g odst. 1 ZDPŘ (OSVČ jejíž roční příjmy nepřesáhly 15.000 Kč)

o příjmech a výdajích slouží k ročnímu zúčtování účasti OSVČ na sociálním zabezpečení. Tiskopis (viz Příloha č. 1) je každoročně dostupný na pobočkách OSSZ nebo na portále ČSSZ (www.cssz.cz). Na Přehled uvádí OSVČ údaje související s právě ukončeným obdobím, jako například roční a měsíční vyměřovací základ, částka zaplacených záloh na sociální pojištění v předešlém období, výše přeplatku či nedoplatku na pojistném a neméně důležitou částkou je nová výše zálohy, kterou je OSVČ povinna platit v následujícím období. Povinnost podat Přehled platí i pro OSVČ s nulovým vyměřovacím základem, popřípadě pro OSVČ, jejichž podnikatelská činnost skončila ztrátou.

OSVČ musí také ve stanovené lhůtě ohlásit ukončení podnikatelské činnosti. [21]

3.2.3 Účast na sociálním pojištění

Největším rozdílem ve výkonu SVČ oproti zaměstnání, je účast na jednotlivých subsystémech sociálního pojištění, zatímco zaměstnanci jsou při splnění zákonem stanovených podmínek účastni všech subsystémů, OSVČ jsou povinně účastny pouze pojistného na důchodové pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti. Nemocenské pojištění je pro ně zcela dobrovolné a je na jejich uvážení, zda pojistné budou hradit a budou tak mít nárok na dávky z tohoto subsystému, či nikoliv.

3.2.4 Povinná účast na důchodovém pojištění

OSVČ mají při splnění zákonem stanovených podmínek účast na důchodovém pojištění povinnou. Pokud jsou tyto podmínky splněny, jsou kromě důchodového pojištění povinny odvádět i příspěvek na státní politiku zaměstnanosti. Právě tady nastává rozdíl mezi OSVČ vedlejší a hlavní. [6]

- a) **Hlavní** - OSVČ vykonávající hlavní SVČ je účastna důchodového pojištění vždy a to i v případě minimálních výdělků, odvádí tedy pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti pokaždé.
- b) **Vedlejší** - OSVČ vykonávající vedlejší SVČ je povinna odvádět pojistné a příspěvek v případě, že rozdíl mezi příjmy a výdaji dosáhne rozhodné částky v daném kalendářním roce. V opačném případě se k účasti může dobrovolně přihlásit.

Rozhodná částka se stanoví jako 2,4 násobek průměrné mzdy⁷ v daném období. Pro rok 2015 činí tato rozhodná částka 63.865 Kč, v roce 2014 činila 62.261 Kč a v roce 2013 62.121 Kč. Zároveň se tato rozhodná částka snižuje o 1/12 (pro rok 2015 tedy o 5.323 Kč) za každý měsíc, ve kterém nebyla vykonávána vedlejší SVČ, nebo v němž měla OSVČ nárok po celý měsíc na výplatu nemocenského (včetně doby prvních 14 dnů) a na výplatu PPM. [21]

Vyměřovacím základem, ze kterého se pojistné počítá si OSVČ mohou zvolit samy, nesmí však činit méně než 50% jejich daňového základu. Daňovým základem je dílčí základ daně, stanovený podle §7 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, po úpravě podle §5 a §23 tohoto zákona, přičemž nelze odečíst daňovou ztrátu z minulých let. Z daňového základu se vychází od 1. ledna 2009.

Hlavním důvodem individuálního přizpůsobení vyměřovacího základu je skutečnost, kdy hodně OSVČ používá pro stanovení daňového základu paušální výdaje, které převyšují jejich výdaje skutečné.

Minimálním vyměřovacím základem je myšlen tzv. absolutní minimální vyměřovací základ, kterým se OSVČ vykonávající hlavní SVČ řídí v případě, kdy 50 % jejího daňového základu je nižší než tento absolutní minimální vyměřovací základ.

Pro OSVČ hlavní je měsíční absolutní MINVZ stanoven jako 25 % průměrné měsíční mzdy. Roční vyměřovací základ se poté stanoví jako dvanáctinásobek měsíčního MINVZ. Měsíce, ve kterých OSVČ nevykonávala SVČ, například z důvodu nároku nemocenského, nebo PPM, se do absolutního MINVZ nezapočítávají.

Pro OSVČ vedlejší je měsíční absolutní MINVZ stanoven jako 10% průměrné měsíční mzdy. Při stanovení ročního MINVZ, i v ostatních případech se postupuje obdobně jako u OSVČ hlavní.

Maximální vyměřovací základ je stejný pro OSVČ hlavní i vedlejší, stejně tak pro zaměstnance. Jeho roční výše tedy v současné době (pro rok 2015) činí 1 277 328 Kč a stanovuje se jako 48násobek průměrné měsíční mzdy. Výše měsíčního MAXVZ je 106 444 Kč. [8]

3.2.5 Sazba, výše a odvod pojistného na DP

Sazbu pojistného na sociální pojištění OSVČ upravuje zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti. V případě,

⁷ stanovené pro účely důchodového pojištění, tedy pomocí VVZ za rok 2013 a přepočítacího koeficientu

kdy se OSVČ neúčastní důchodového spoření, činí sazba pojistného **29,2%**, z toho 28% na důchodové pojištění a 1,2% na státní politiku zaměstnanosti. Pokud se podnikatel rozhodl vstoupit do II. pilíře důchodového systému a být tedy účasten důchodového spoření sazba pojistného činí **26,2%**, jelikož odvod do I. pilíře důchodového systému se snižuje z 28% na 25% a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti ve výši 1,2% zůstává neměnný. [6]

Výše pojistného se vypočítá výše uvedenou procentní sazbou z vyměřovacího základu a odvádí na účet příslušné OSSZ, která je každému živnostníkovi určena dle místa trvalého bydliště.

Zatímco rozhodným obdobím pro zaměstnance je kalendářní měsíc a pojistné je odváděno z části srážkou z jejich mzdy a z části na náklady zaměstnavatele, OSVČ odvádějí pojistné formou měsíčních záloh, které jsou splatné od 1. do 20. dne následujícího měsíce a výše zálohy, daná pro určité období, se platí až do měsíce podání Přehledu.

V prvním roce výkonu SVČ, kdy není znám poslední Přehled podaný OSVČ okresní správě sociálního zabezpečení musí OSVČ vykonávající hlavní SVČ platit zálohy alespoň v minimální výši. Pokud ovšem podnikatel očekává ze své činnosti vysoký daňový základ, je vhodné, aby zálohy platil v částce úměrné k daňovému základu, který očekává a neměl tak po konci rozhodného období vysoký nedoplatek na pojistném v důsledku placení nízkých záloh. Výhodou pro výkon vedlejší činnosti je skutečnost, že při zahájení takové činnosti se zálohy platit nemusí.

V dalších letech výkonu SVČ se odvádí zálohy na základě Přehledu podaného za minulé rozhodné období. OSVČ hlavní musí odvádět zálohy ve výši 1/12 pojistného, které bylo vypočítáno za minulé rozhodné období, nebo zálohy v minimální výši, jsou-li vyšší než vypočítaná nová záloha. OSVČ vedlejší nadále nemusí platit zálohy v případě, kdy jejich vyměřovací základ vypočítaný v posledním Přehledu o příjmech a výdajích nepřekročil rozhodnou částku (pro rok 2015 63.865 Kč), současně tedy nevznikla povinnost odvést pojistné. V takové situaci se ovšem nabízí možnost dobrovolného přihlášení k důchodovému pojištění. Pokud překročí rozhodnou částku, nebo se k pojištění dobrovolně přihlásí, vzniká OSVČ povinnost platit zálohy na sociální pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti. Výpočet záloh probíhá obdobně jako u OSVČ hlavní, avšak minimální výše záloh je nižší. [8]

Minimální měsíční záloha pro dané období se odvíjí od měsíční průměrné mzdy stanovené MPSV a stanoví se jako 29,2% z minimálního vyměřovacího základu, nebo-li

jedné čtvrtiny pro hlavní činnost a jedné desetiny pro vedlejší činnosti této průměrné měsíční mzdy.

Tab. 3.3 Minimální výše měsíčních záloh (v Kč)

	2013	2014	2015
Hlavní činnost	1890	1894	1943
Vedlejší činnost	756	758	778

Zdroj: vlastní zpracování dle [30]

Po konci rozhodného období musí OSVČ podat příslušné OSSZ přehled o příjmech a výdajích za rozhodné období. Na základě podaného přehledu se zjistí, zda je daná osoba účastna důchodového pojištění a vznikla jí tak povinnost zaplatit pojistné za rozhodné období, případně výše nedoplatku či přeplatku na pojistném, po odečtení zaplacených záloh v daném období. Dále je na přehledu stanovena nová výše záloh na následující rozhodné období, které bude pojištěnec platit ve vypočtené výši, či ve výši minimálních záloh, popřípadě při výkonu vedlejší činnosti nemusí povinnost platit zálohy vzniknout. [8]

3.2.6 Dobrovolná účast na nemocenském pojištění

Oproti povinné účasti OSVČ na důchodovém pojištění, je účast na nemocenském pojištění zcela dobrovolná a vzniká na základě přihlášky. Záleží tedy na uvážení OSVČ, zda se jí vyplatí do toho systému vstoupit. V porovnání se zaměstnanci ovšem mohou OSVČ čerpat pouze dávky nemocenského a PPM. Účast na NP se nerozděluje na výkon hlavní a vedlejší činnosti jako v případě systému důchodového pojištění, přičemž od 1. 1. 2014 je umožněn souběh účasti na NP a výkonu vedlejší podnikatelské činnosti. Do konce roku 2013 byla osoba, která se dobrovolně účastnila NP brána vždy jako OSVČ hlavní, i když splňovala některou z podmínek pro zařazení mezi OSVČ vedlejší.

Jelikož je účast na nemocenském pojištění dobrovolná, platí pro ni relativně přísná pravidla. V případě účasti neplatí OSVČ zálohy, ale přímo měsíční pojistné ve stanoveném termínu, tedy do 20. dne v měsíci, který následuje po měsíce za které se má pojistné odvést. Dále je potřebné odvést pojistné alespoň v minimální výši. „Nesplněním některé z těchto podmínek se podle právní úpravy „automaticky“ předpokládá, že OSVČ si již nepřeje být nemocensky pojištěná, a proto její NP končí posledním dnem kalendářního měsíce, za který bylo pojistné na NP naposledy zaplaceno včas a ve správné výši“, jak tvrdí Ženíšková (2015, s. 53). [9]

Vyměřovacím základem OSVČ je měsíční základ, který si daná OSVČ sama zvolí a z něhož poté pojistné odvádí. Při stanovení měsíčního základu se ovšem musí řídit stanoveným minimem, které od roku 2012 činí 5.000 Kč⁸. Stejně tak musí dodržovat stanovený maximální vyměřovací základ, který nesmí pro platbu nemocenského pojištění překročit vypočtený nebo určený vyměřovací základ uvedený na posledním přehledu, přepočtený na daný měsíc.

Výše pojistného se poté stanoví procentní sazbou 2,3 % z vyměřovacího základu stanoveného OSVČ podle předchozího odstavce. Jak je uvedeno výše, pojistné musí být zapláceno alespoň v minimální výši, která při procentní sazbě 2,3 % a minimálním vyměřovacím základem 5 000 Kč činí pro rok 2014 i rok 2015 115 Kč měsíčně. Pojistné nesmí také překročit maximální výši, která je u každé osoby individuální, jelikož se řídí vyměřovacím základem uvedeným v přehledu dané osoby a nesmí tak překročit měsíční zálohu, kterou OSVČ platí na důchodové pojištění.

Stropem pro platbu NP jsou 2,3 % z měsíčního maximálního vyměřovacího základu stanoveného pro důchodové pojištění (106 444 Kč pro rok 2015) a tedy měsíční pojistné ve výši 2 449 Kč, respektive k platbám nad tuto hranici se pro účely NP nepřihlíží. [8]

Tab. 3.4 Přehledová tabulka NP pro OSVČ

	2014	2015
Měsíční MINVZ	5 000 Kč	5 000 Kč
Měsíční MAXVZ	103 768 Kč	106 444 Kč
Roční MAXVZ	1 245 216 Kč	1 277 328 Kč
Minimální měsíční pojistné	115 Kč	115 Kč
Maximální měsíční pojistné	Ve výši pojistného na DP	Ve výši pojistného na DP
Absolutní maximální měsíční pojistné	2 387 Kč	2 449 Kč

zdroj: vlastní zpracování

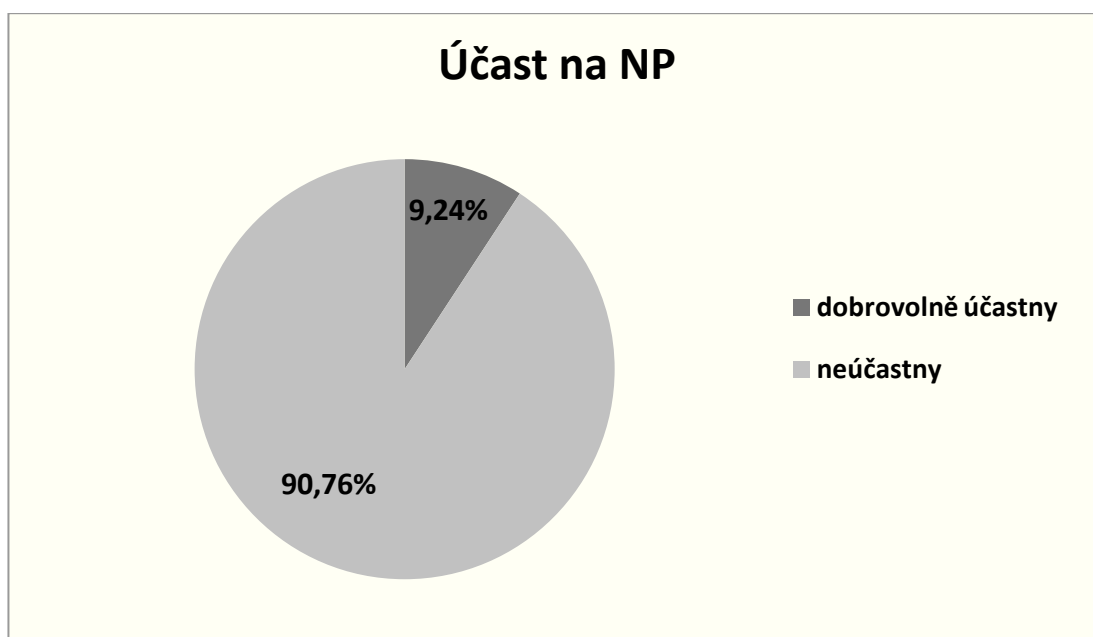
V případě skutečnosti, že pojistné na NP je pro OSVČ dobrovolné, nastává otázka, zda je výhodné do systému NP vstoupit, nebo zvolit komerční pojistku, či tvořit rezervy pro případ nemoci. Jestliže OSVČ krátkodobě onemocní, nedostane od státu žádnou podporu, jelikož jí stejně jako zaměstnanci nemocenské náleží až od 15. dne nemoci. Jiná situace

⁸ stanoveno jako dvojnásobek rozhodné částky pro účast na NP pro zaměstnance

pro OSVČ nastává, plánuje-li pobírat PPM, která jí náleží již od prvního dne nástupu a kterou lze dopředu předpokládat, oproti dlouhodobému onemocnění. [26]

Ze statistik ČSSZ je patrné, že mnoho OSVČ pojistné na nemocenské pojištění neplatí a volí tak raději komerční pojistku, kterou lze sjednat podle individuálních potřeb, nebo na tyto sociální události připraveni nejsou. Jak znázorňuje následující Graf 3.2, ČSSZ evidovala k 30. 9. 2014 celkem 988 035 OSVČ, z toho pouze 91 285 osob se dobrovolně účastnilo NP, tedy 9,24%. Ostatních 896 750 OSVČ, které ČSSZ evidovala, pojistné na NP neplatila. [20]

Graf 3.2 Poměr účasti OSVČ na NP

zdroj: vlastní zpracování dle [20]

3.3 Zaměstnavatelé

Role zaměstnavatele již byla okrajově zmíněna v kapitole 3.1 Zaměstnanci, nicméně pro účel odvodu pojistného na sociální pojištění se zaměstnavatelem myslí každá fyzická nebo právnická osoba, která zaměstnává alespoň jednoho zaměstnance. [14]

Vyměřovacím základem zaměstnavatele je součet měsíčních vyměřovacích základů jeho zaměstnanců. Celkové pojistné se vypočítá sazbou pojistného z tohoto úhrnu vyměřovacích základů všech zaměstnanců, které zaměstnavatel v daném období zaměstnává. Sazba pojistného pro zaměstnavatele činí 25 %, a to 2,3 % na nemocenské pojištění, 21,5 % na důchodové pojištění a 1,2% na státní politiku zaměstnanosti.

Povinností zaměstnavatele je vypočítat celkové pojistné, které za své zaměstnance odvede ČSSZ na příslušný účet a to ve výši 31,5 % (25 % na náklady zaměstnavatele a 6,5 %

srážkou ze mzdy na náklady zaměstnance), nebo v případě účasti zaměstnance v II. pilíři důchodového systému (důchodové spoření) ve výši 28,5 % (25 % a 3,5 %) viz. Tab. 3.1 a Tab. 3.2. Pojistné musí být odvedeno v následujícím měsíci a to od 1. do 20. dne společně s Přehledem o výši pojistného, viz. Příloha č. 2. [8]

3.4 Osoby dobrovolně účastné důchodového pojištění

Poslední skupinou osob, které se mohou účastnit důchodového pojištění, jsou osoby s dobrovolnou účastí na důchodovém pojištění. Pomocí přihlášky k dobrovolné účasti na DP se může přihlásit každá osoba, které je více než 18 let. Doba dobrovolné účasti může být v různém časovém rozmezí, avšak dle ZoDP lze „koupit“ dobu nejvýše 15 let a z toho nejvýše jeden rok zpětně před podáním přihlášky a to bez uvedení důvodu. Na omezení doby 15 let a jednoho roku zpětně se však nevztahují situace uvedené v §6 ZoDP, a to například:

- uchazeč o zaměstnání vedený krajskou pobočkou Úřadu práce a to dobu, po kterou mu nenáležela podpora v nezaměstnanosti nebo při rekvalifikaci,
- doba studia na střední nebo vysoké škole v České republice,
- výkon funkce poslance Evropského parlamentu zvoleného na území České republiky. [13]

Tento způsob, tedy jinak řečeno „dokoupení“ potřebné doby pojištění, využívají pojištěnci, kterým schází potřebná doba pojištění pro nárok na starobní důchod. Dále například z důvodu navýšení svého vyměřovacího základu a současně navýšení důchodu, který budou pobírat, avšak tuto možnost je důležité pečlivě propočítat, jelikož kvůli redukci vyměřovacího základu se vyšší vyměřovací základ zohledňuje jen minimálně a proto se to v některých případech nevyplatí a je lepší tyto finanční prostředky investovat do nějakého z komerčních produktů, kterých je na dnešním finančním trhu dostatečné množství na výběr. [6]

Vyměřovacím základem pro tuto skupinu osob je částka, kterou si sama zvolí, musí se ovšem řídit stanoveným minimem, které je pro ni určeno ve stejné výši jako pro OSVČ hlavní a to 25 % z průměrné mzdy pro dané období (6.653 Kč pro rok 2015). Sazba pojistného činí 28 %, ovšem v případě účasti na důchodovém spoření je sazba pojistného stanovena ve výši 30 %. Skutečnost, že je pojištěnec účasten důchodového spoření, musí uvést v přihlášce k dobrovolnému důchodovému pojištění, nebo do 8 dnů, nastane-li tato skutečnost v průběhu účasti na důchodovém pojištění. Pojistné je odváděno měsíčně, na účet ČSSZ a to ve výši

28 % nebo 30 % z vyměřovacího základu, který si poplatník zvolil, avšak alespoň v minimální výši. [9]

4 Praktická aplikace

Ve čtvrté, prakticky zaměřené, kapitole této práce budou doposud popisované teoretické aspekty sociálního pojištění aplikovány na souvislý příklad výpočtu u OSVČ a zaměstnance. Obě osoby budou mít vyměřovací základ, ze kterého se vychází při stanovení výše sociálního pojištění za dané období v takové výši, aby mohlo dojít k snadnějšímu porovnání odvodů jednotlivých subjektů na sociální pojištění.

4.1 OSVČ

Osoba samostatně výdělečně činná podniká na základě živnostenského podnikání od 1. 1. 2014, živnost ohlašovací, volná - Velkoobchod a maloobchod. V roce 2014 dosáhla příjmů ve výši 750 000 Kč a výdajů ve výši 450 000 Kč, pro zjednodušení předpokládáme, že všechny příjmy a výdaje jsou daňově uznatelné a podnikatel není účasten důchodového spoření ani nemocenského pojištění. První Přehled o příjmech a výdajích za rok 2014 podal na příslušnou OSSZ 20. ledna 2015.

4.1.1 Povinnosti plynoucí ze zahájení činnosti

V případě podnikání u výše uvedené OSVČ, tedy na základě živnostenského podnikání nejsou požadovány žádné speciální nároky, jelikož se jedná o živnost ohlašovací, volnou. OSVČ se nejpozději 1. 1. 2014 musela nahlásit na příslušném živnostenském úřadě, jelikož živnost ohlašovací vzniká ode dne ohlášení, nebo ode dne pozdějšího, který si OSVČ zvolí. Nutností je také ohlášení zahájení podnikatelské činnosti na finanční úřad, který pro komunikaci s daňovými poplatníky používá tzv. daňové identifikační číslo, které je složeno z předpony CZ a rodného čísla osoby, pokud se jedná o osobu fyzickou, tedy jako v tomto případě a povinností je také registrace u zdravotní pojišťovny.

Z hlediska sociálního pojištění je ovšem nejdůležitějším krokem oznámení o zahájení podnikatelské činnosti na příslušnou okresní správu sociálního zabezpečení pomocí předepsaného tiskopisu, viz. Příloha č. 3, kde OSVČ dostane přidělený variabilní symbol, který slouží pro komunikaci s OSSZ a uvádí se na přehledu o příjmech a výdajích. Jelikož je podnikání jediným výdělkem podnikatele nemusí dokládat žádné skutečnosti, kvůli kterým by mohl být zařazen mezi OSVČ vedlejší, jelikož žádnou takovou podmínku nesplňuje, je tedy zařazen mezi OSVČ hlavní. Od tohoto momentu je živnostník účasten důchodového pojištění, jelikož taková účast vzniká při výkonu SVČ hlavní vždy a povinně.

Možností, která všechny tyto úkony zjednodušuje a kterou také podnikatel využil, je ohlášení zahájení podnikání pomocí jednotného registračního formuláře, viz. Příloha č. 4, který živnostník vyplnil a podal na živnostenském úřadě a nemusel tak ohlašovat tuto skutečnost na každém úřadě samostatně.

4.1.2 Výše a odvod záloh v roce 2014

Měsíční zálohy na pojistné se vypočítají jako 1/12 minulého ročního odvodu na pojistné, které je zjistitelné z přehledu o příjmech a výdajích, který OSVČ každoročně odevzdává na OSSZ. Jelikož je rok 2014 prvním rokem podnikání OSVČ a minulá povinnost odvodu není známa a zároveň je podnikání vedeno jako hlavní činnost, musí OSVČ v roce 2014 odvádět alespoň minimální měsíční zálohy, stanovené pro dané období. Pro podnikatele se nabízí i možnost dobrovolného zvýšení měsíčních záloh, pokud očekává, že na konci zdaňovacího období dosáhne vysoké daňového základu a tím i vysokého vyměřovacího základu, tuto možnost ovšem příkladový živnostník nezvolil a celé období bude tedy odvádět zálohy pouze v minimální výši. Výše odvedených záloh za jednotlivé měsíce a jejich splatnost je uvedena níže, viz Tab. 4.1.

Podnikatel platil měsíční zálohy ve výši 1894 Kč (minimální výše). Všechny zálohy zaplatil včas a správné výši, přičemž první zálohu za leden zaplatil 10. února a poslední zálohu za prosinec 10. ledna 2015, jelikož Přehled za rok 2014 podal již v lednu roku 2015, proto se mu záloha za leden započítává již na další období. Celkem tedy na zálohách za rok 2014 zaplatil 22 728 Kč (dvanáctinásobek měsíční zálohy).

Tab. 4.1 Přehledová tabulka placených záloh za rok 2014

Měsíční zálohy	1894 Kč
Splatnost záloh	1. až 20. den následujícího měsíce
Odvedené zálohy celkem	22 728 Kč (12 x 1894 Kč)

zdroj: vlastní zpracování

4.1.3 Zúčtování pojistného za rok 2014

Pro stanovení vyměřovacího základu na účel odvodu pojistného, popřípadě stanovení přeplatku či nedoplatku po odečtení záloh se vychází z daňového základu stanoveného podle §7 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. Prvním krokem podnikatele je tedy vypočítat daňový základ, který uvede do daňového přiznání z příjmů fyzických osob za rok 2014.

Daňový základ v případě tohoto podnikatele činí 300 000 Kč, přičemž nezáleží, zda tento podnikatel vedl daňovou evidenci nebo daňový základ určil pomocí výdajů určených procentem z příjmů podle §7, odst. 7 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. Mohl by totiž využít výdaje ve výši 60 % z jeho příjmů, které činí 450 000 Kč a jsou tedy stejné jako jeho skutečné výdaje. Pro úplnost tedy berme, že vedl daňovou evidenci.

$$\begin{aligned}\text{Daňový základ} &= \text{příjmy} - \text{výdaje} \\ \text{Daňový základ} &= 750\,000 \text{ Kč} - 450\,000 \text{ Kč} \\ \textbf{Daňový základ} &= \textbf{300\,000 Kč}\end{aligned}$$

Dále musel podnikatel určit vyměřovací základ pro odvod pojistného za rok 2014, které se uvádí do přehledu o příjmech a výdajích, popřípadě lze využít interaktivní formulář, který po zadání příjmů a výdajů zjištěných z daňového přiznání tento vyměřovací základ vypočítá. Vyměřovací základ si OSVČ nechala v minimální možné výši tedy 50 % z daňového základu.

$$\begin{aligned}\text{Vyměřovací základ} &= 50 \% \text{ z daňového základu} \\ \text{Vyměřovací základ} &= 50 \% \text{ z } 300\,000 \text{ Kč} \\ \textbf{Vyměřovací základ} &= \textbf{150\,000 Kč}\end{aligned}$$

Dále se vypočítá celkové pojistné, které je podnikatel povinen zaplatit a to procentní sazbou, v našem případě 29,2 %, jelikož OSVČ není účastna důchodového spoření, z výše vypočítaného vyměřovacího základu.

$$\begin{aligned}\text{Celkové pojistné} &= \text{sazba pojistného (\%)} \text{ z vyměřovacího základu} \\ \text{Celkové pojistné} &= 29,2 \% \text{ ze } 150\,000 \text{ Kč} \\ \textbf{Celkové pojistné} &= \textbf{43\,800 Kč}\end{aligned}$$

Výše pojistného našemu živnostníkovi v přehledu o příjmech a výdajích vyšla 43 800 Kč. Nyní je potřeba zohlednit zálohy zaplacené v průběhu roku a po jejich odečtení dostaneme přeplatek nebo nedoplatek na pojistném. V tomto případě, jelikož celkové zaplacené zálohy činily 22 728 Kč a celkové pojistné 43 800 Kč, vznikne podnikateli nedoplatek na pojistném.

$$\begin{aligned}\text{Nedoplatek na pojistném} &= \text{celkové pojistné} - \text{celkové zálohy} \\ \text{Nedoplatek na pojistném} &= 43\,800 \text{ Kč} - 22\,727 \text{ Kč} \\ \textbf{Nedoplatek na pojistném} &= \textbf{21\,073 Kč}\end{aligned}$$

Všechny výše vypočítané skutečnosti je potřeba uvést do přehledu o příjmech a výdajích. Přehled musí podnikatel odevzdat na příslušnou OSSZ do 4. května 2015, jelikož

mu daňové přiznání nezpracovává daňový poradce a platí pro něj tedy základní podací lhůty a to, podání daňové přiznání do 1. dubna 2015. Od termínu podání daňového přiznání se odvíjí lhůta pro podání Přehledu (do jednoho měsíce od podání daňového přiznání) a tedy již výše zmíněné datum 4. května 2015. Nedoplatek ve výši 21 073 Kč je splatný do 8 dnů od podání Přehledu, jelikož živnostník podal Přehled již 20. ledna 2015, nedoplatek musí uhradit do 28. ledna 2015.

Termín pro podání daňového přiznání za rok 2014 **1. dubna 2015**

Termín pro podání Přehledu o příjmech a výdajích za rok 2014 **4. května 2015**

Termín skutečně podaného Přehledu o příjmech a výdajích za rok 2014 **20. ledna 2015**

Termín splatnosti nedoplatku na pojistném **28. ledna 2015**

4.1.4 Stanovení záloh na rok 2015

V roce 2014, kdy podnikatel svou činnost zahajoval a nebyl tak k dispozici Přehled o příjmech a výdajích, ze kterého by se stanovila výše měsíčních záloh, měl povinnost odvádět měsíční zálohy alespoň v minimální výše, což také splnil. V druhém roce podnikání, tedy v roce 2015, bude již situace odlišná a pro stanovení záloh se bude vycházet z Přehledu za rok 2014, podaného podnikatelem příslušné OSSZ 20. ledna 2015.

Datum skutečně podaného Přehledu hraje pro stanovení záloh důležitou roli, jelikož výše záloh se mění v měsíci, kdy byl, nebo měl být Přehled podán. V tomto případě se tedy výše záloh mění již v měsíci lednu, jelikož Přehled byl podán 20. ledna 2015 a první změněná záloha bude pro podnikatele platná již za leden, splatná 1. až 20. den v únoru. Tato nová výše záloh bude platná až do dalšího termínu, kdy živnostník podá Přehled za rok 2015. Povinnost platit zálohy v roce 2015 by se mohla změnit, pokud by se OSVČ stala zároveň zaměstnancem a z tohoto zaměstnání by byla povinně důchodově pojištěna, tato možnost ovšem nenastane.

Nová výše záloh, které bude OSVČ platit, činí 1/12 minulého celkového pojistného a tedy 1/12 ze 43 800 Kč. Nová vypočítaná záloha ve výši 3 650 Kč bude v daném období platná pro živnostníka, jelikož je vyšší než minimální měsíční záloha stanovená pro dané období (1 943 Kč).

Nová výše měsíční zálohy na rok 2015 = 1/12 z minulého pojistného

Nová výše měsíční zálohy na rok 2015 = 1/12 ze 43 800 Kč

Nová výše měsíční zálohy na rok 2015 = 3 650 Kč

4.1.5 Účtování pojistného a daňový dopad

Pokud podnikatel vede podvojný účetnictví podle zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, účtuje o sociálním pojištění na těchto účtech.

526 - sociální náklady individuálního podnikatele
336 - zúčtování s institucemi sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění
221 - Bankovní účty

V průběhu roku účtuje podnikatel o zaplacených zálohách, které ovšem nejsou nákladem podnikatele, nákladem je až pojistné vypočítané na základě Přehledu o příjmech a výdajích, ovšem nákladem nedaňovým. Nabízí se také možnost analyticky rozdělit účet 336 pro větší přehlednost, jelikož podnikatel kromě pojistného na sociální zabezpečení odvádí také pojistné na zdravotní pojištění.

Účetní operace:	
VBÚ - Platba měsíčních záloh	336/221
VÚD - Předpis pojistného	526/336
VBÚ - Úhrada nedoplatku	336/221
VBÚ - Příjem přeplatku	221/336

Pokud podnikatel vede daňovou evidenci podle zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, je platba pojistného na sociální zabezpečení také výdajem nedaňovým, neovlivňuje tedy daňový základ.

4.2 Zaměstnanec

Osoba zaměstnaná na hlavní pracovní poměr (zaměstnanec) od 1. ledna 2014, po celý rok pobírala měsíční hrubou mzdu 25 000 Kč a není účastna důchodového spoření, přičemž je to její jediné zaměstnání.

4.2.1 Povinnosti plynoucí ze vzniku zaměstnání

Ze zahájení pracovního poměru nevznikají zaměstnanci z pohledu sociálního pojištění žádné povinnosti, za všechny úkony spojené se zahájením zaměstnání je zodpovědný jeho zaměstnavatel.

Zaměstnavatel je povinen do osmi dnů ohlásit, pomocí předepsaného tiskopisu (viz. Příloha č. 5), příslušné OSSZ zahájení pracovního poměru za zaměstnance, v tomto případě tedy do 8. ledna 2014. Pro komunikaci s OSSZ je zaměstnavatel povinen používat,

stejně jako OSVČ, svůj variabilní symbol, který mu byl přidělen při své první registraci jako zaměstnavatele do registru zaměstnavatelů. Tuto registraci zaměstnavatel provedl při svém vzniku, nebo při zaměstnání svého prvního zaměstnance. Zaměstnanec tedy svůj variabilní symbol pro komunikaci s OSSZ žádný nemá, jelikož veškerou komunikaci a povinnosti za něj obstarává zaměstnavatel.

4.2.2 Výše a odvod pojistného v roce 2014

Zaměstnanci z jeho hrubé mzdy sráží zaměstnavatel měsíčně pouze pojistné na důchodové pojištění ve výši 6,5 %. V tomto případě tedy měsíční pojistné činí 1 625 Kč.

<p>Pojistné na náklady zaměstnance = 6,5 % z HM</p> <p>Pojistné na náklady zaměstnance = 6,5 % z 25 000 Kč</p> <p>Pojistné na náklady zaměstnance = 1 625 Kč</p>

Druhou část pojistného je na své náklady povinen odvést zaměstnavatel, v celkové výši 25 % z hrubé mzdy. Celkem tedy pojistné na náklady zaměstnavatele činí 6 250 Kč.

<p>Pojistné na náklady zaměstnavatele = 25 % z HM</p> <p>Pojistné na náklady zaměstnavatele = 25 % z 25 000 Kč</p> <p>Pojistné na náklady zaměstnavatele = 6 250 Kč</p>
--

Celkové sociální náklady spojené s tímto zaměstnáním činí 7 875 Kč, tedy 31,5 % z 25 000 Kč. Jelikož se hrubá mzda po celý kalendářní rok neměnila, zaměstnavatel měl povinnost odvádět pojistné 7 875 Kč za každý měsíc. První pojistné za leden, bylo splatné od 1. do 20. února a poslední pojistné za prosinec, 1. až 20. ledna 2015. V souvislosti s platbou pojistného vzniká zaměstnavateli povinnost podávat Přehled o výši pojistného (Příloha č. 2), kde je uveden souhrn pojistného, které za své zaměstnance za daný měsíc odvede.

<p>Celkové pojistné = 31,5 % z HM</p> <p>Celkové pojistné = 31,5 % z 25 000 Kč</p> <p>Celkové pojistné = 7 875 Kč</p>
--

Takto vypočítané a odvedené měsíční pojistné se považuje za vyřízené a neprovádí se roční zúčtování pojistného.

4.2.3 Účtování pojistného a daňový dopad

V případě, kdy zaměstnavatel vede účetnictví podle zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, používá pro účtování hrubé mzdy, ze které následně sráží pojistné na sociální pojištění a jiné srážky následující účty.

521 - Mzdové náklady
524 - Zákonné sociální pojištění
331 - Zaměstnanci
336 - Zúčtování s institucemi sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění
221 - Bankovní účty

V průběhu roku, měsíčně, zaměstnavatel účtuje hrubou mzdu zaměstnance, v našem případě tedy 25 000 Kč, ze které provede srážku ze mzdy ve výši 6,5 %. Tuto srážku je poté povinen za zaměstnance odvést OSSZ. Stejně jako u OSVČ se nabízí možnost analytického rozdělení účtu 336, kvůli lepší evidenci o zaplaceném zdravotním a sociálním pojištění. Pro zaměstnavatele je již zaúčtování hrubé mzdy daňovým (uznatelným) nákladem. Snižuje tedy základ daně zaměstnavatele.

Účetní operace:	
VÚD - Předpis HM	521/331
VÚD - Srážka pojistného na SP	331/336
VBÚ - Odvod sraženého pojistného	336/221

Nyní je potřeba zaúčtovat výpočet a odvod pojistného, které je zaměstnavatel povinen odvést na vlastní náklady ve výši 25 % z hrubé mzdy. Zaúčtováním sociálního pojištění na účet 524 vzniká zaměstnavateli daňově uznatelný náklad, tedy náklad na dosažení, zajištění a udržení příjmu, který vstupuje do základu daně a snižuje ho.

Účetní operace:	
VÚD - Předpis SP	524/336
VBÚ - úhrada pojistného	331/336

4.3 Porovnání OSVČ a zaměstnance

Zatímco ze zahájení samostatné výdělečné činnosti vzniká podnikateli spousta zařizování, mezi které patří registrace na živnostenský úřad, okresní správu sociálního zabezpečení, zdravotní pojišťovnu a v neposlední řadě finanční úřad, tak zaměstnanci zpočátku zaměstnání vzniká v podstatě pouze povinnost podepsání pracovní smlouvy a vše ostatní je za něj zodpovědný provést zaměstnavatel, který zodpovídá i za správné a včasné placení pojistného. V současnosti mají ovšem i OSVČ svou práci ulehčenou, v důsledku zavedení jednotného registračního formuláře.

Výše uvedené a rozebrané příklady výpočtu sociálního pojištění u zaměstnance a OSVČ byly úmyslně nastaveny tak, aby výpočty byly dobře srovnatelné. Výdělky obou skupin byly z ročního pohledu stejné. U OSVČ to byl rozdíl příjmů a výdajů, u zaměstnance dvanáctinásobek hrubé měsíční mzdy.

$$\text{OSVČ} = 750\,000 \text{ Kč} - 450\,000 \text{ Kč} = \mathbf{300\,000 \text{ Kč}}$$

$$\text{Zaměstnanec} = 12 \times 25\,000 \text{ Kč} = \mathbf{300\,000 \text{ Kč}}$$

4.3.1 Výše odvedeného pojistného u OSVČ a zaměstnance

Základ, ze kterého se tedy vychází pro výpočet sociálního pojištění, mají oba subjekty stejné. Pokud nyní upustíme od skutečnosti, že OSVČ platí v průběhu roku měsíční zálohy na pojistné, zatímco pro zaměstnance je rozhodným obdobím daný měsíc a podíváme se na situaci z pohledu skutečně zaplaceného pojistného, zjistíme, že odvedená výše pojistného je značně odlišná.

Tab. 4.2 Údaje k sociálnímu pojištění

	OSVČ	Zaměstnanec
Rozhodné období	Kalendářní rok	Měsíc
Měsíční platby	Zálohy na pojistné	Pojistné
Roční zúčtování	ANO	NE

zdroj: vlastní zpracování

Důležitým faktem je, že při výpočtu u zaměstnance se při výpočtu vychází z celého jeho příjmu, zatímco u živnostníka pouze z poloviny jeho daňového základu, oproti tomu musí podnikatel celé pojistné hradit na své náklady a na sovu zodpovědnost, přičemž za rok 2014 odvedl pojistné ve výši 43 800 Kč a to na subsystém důchodového pojištění a státní politiku zaměstnanosti.

Zaměstnanci bylo z jeho hrubé mzdy sraženo pouze 1 625 Kč měsíčně na důchodové pojištění a tedy 19 500 Kč ročně. Rozdíl v odvodech, který na svém výdělků zaměstnanec a OSVČ skutečně pocítí je značný, a to 24 300 Kč. Důvodem tohoto rozdílu je skutečnost, že zbylou část, většinou, za zaměstnance odvedl zaměstnavatel. V tomto případě navíc OSVČ není nemocensky pojištěna, bylo-li by tomu tak, rozdíl v odvedeném pojistném by narostl na vyšší sumu, jelikož tuto část pojistného musí podnikatel také odvést na své náklady.

Zaměstnanec tedy oproti OSVČ skutečně ze svého výdělku odvede podstatně menší pojistné na sociální pojištění a je k tomu i povinně pojištěn na nemocenském pojištění. OSVČ v porovnání se zaměstnancem může přizpůsobovat svůj vyměřovací základ a nemá tak fixně stanoveno, jako částku musí odvést, v práci byl zvolen minimální vyměřovací základ. Ušetřené finanční prostředky při neúčasti na nemocenském pojištění může investovat do nějakého komerčního produktu.

Tab. 4.3 Přehledová tabulka důležitých údajů

	OSVČ	Zaměstnanec
Daňový základ / úhrn měsíčních mezd	300 000	300 000
Vyměřovací základ	150 000	300 000
Sazba pojistného	29,2 %	6,5 %
Průměrné měsíční pojistné	3 650 Kč	1 625 Kč
Roční odvedené pojistné	43 800 Kč	19 500 Kč

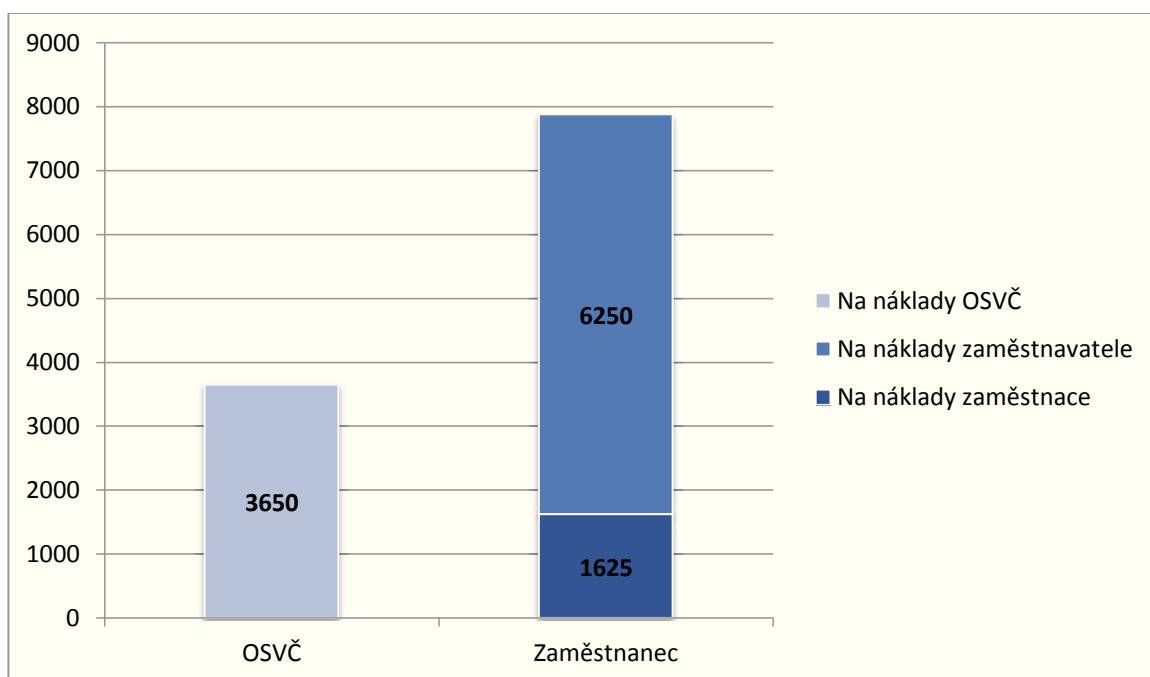
zdroj: vlastní zpracování

4.3.2 Pojistné odvedené OSVČ a celkové sociální náklady na zaměstnance

V předchozí kapitole byly zohledněny pouze náklady, které jsou skutečně zaměstnanci odečteny z jeho mzdy. Pro lepší porovnání celkových sociálních nákladů na podnikání a zaměstnání je ale potřeba zohlednit i část pojištění, které musí odvést zaměstnavatel.

Celkové sociální náklady na zaměstnance činí vždy povinně 31,5 % z vyměřovacího základu, stejná situace nastává u podnikatele, v případě, kdy je dobrovolně účasten nemocenského pojištění a vyměřovací základ zvolil stejný jako pro důchodové pojištění. V takovém případě by sociální náklady na podnikání byly v poloviční výši oproti nákladům na zaměstnání, jelikož vyměřovacím základem OSVČ je polovina jeho daňového základu, zatímco zaměstnance celkový příjem. V našem případě ovšem podnikatel není účasten nemocenského pojištění, jelikož jak bylo již v práci rozebráno, mnoho živnostníků tohoto pojištění nevyužívá. Proto je porovnávána jen část, kterou každý subjekt musí odvést na sociální pojištění povinně. Sociální náklady na OSVČ tedy činí jen 29,2 % z jejího vyměřovacího základu.

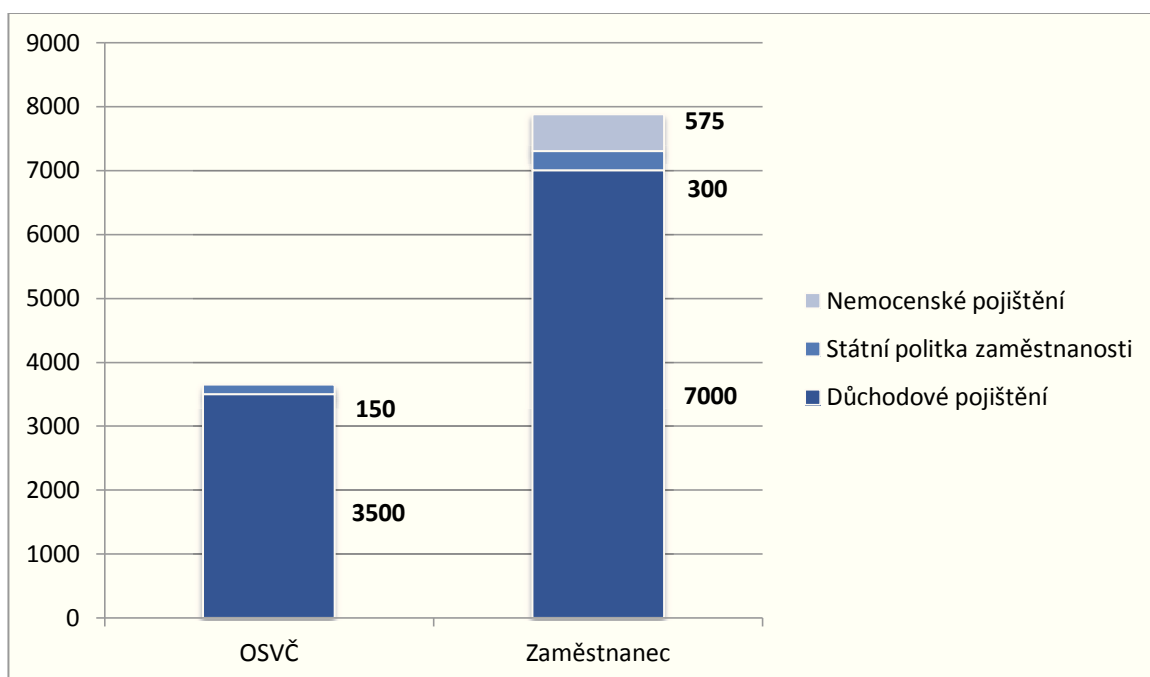
Graf 4.1 Výše měsíčního pojistného

zdroj: vlastní zpracování

V Grafu 4.1 je znázorněno, kolik činí celkové sociální náklady OSVČ a kolik zaměstnance. U OSVČ se samozřejmě jedná o přepočtené průměrné měsíční pojistné, jelikož za normálních okolností platí v průběhu roku pouze zálohy, částka 3 650 Kč měsíčně se vypočítala přepočtením z celkového pojistného, které podnikatel uvedl na Přehledu za rok 2014 a které činilo 43 800 Kč. U zaměstnance se jedná o dvě části, tedy stržené zaměstnanci ze mzdy a odvedené za zaměstnance zaměstnavatelem, celkové sociální měsíční náklady na zaměstnance tak činí 7 875 Kč. Rozdíl v celkovém pojistném je způsoben rozdílným vyměřovacím základem a neúčastí OSVČ na nemocenském pojištění, viz. Graf 4.2.

Graf 4.2 Struktura měsíčního pojistného

zdroj: vlastní zpracování

5 ZÁVĚR

Sociální zabezpečení je neodmyslitelným, přerozdělovacím nástrojem finančních prostředků od osob, kteří je zrovna mají, k osobám, které se ocitly v některé ze sociálních událostí. Součástí sociálního zabezpečení je sociální pojištění, které se skládá z jednotlivých subsystémů a každý subsystém plní svou stanovenou roli. Současně nejvyužívanějším a často kritizovaným subsystémem je důchodové pojištění, které se v dnešní době skládá ze tří samostatných, avšak provázaných pilířů. Právě důchodový systém je v současnosti nejvíce diskutovaným zejména kvůli nedávným důchodovým reformám, kdy byl zaveden II. pilíř a na jehož zřízení vydal stát nemalé finanční prostředky. Pozornosti také neuniká povinný I. pilíř, do kterého plyne od poplatníků menší suma pojistného, než je potřeba na pokrytí veškerých výdajů a stát tak bojuje s udržitelností tohoto pilíře. Za rok 2014 činil deficit v tomto pilíři 43,4 mld. Kč. V práci byl také pospán subsystém nemocenského pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti.

Cílem bakalářské práce bylo nejprve obecně charakterizovat celý systém sociálního zabezpečení v České republice, jeho subsystémy a dávky plynoucí z těchto subsystémů. Každá dávka v systému je vyplácena za předem stanovené sociální situace a pojištěnec má tedy nárok pouze tehdy, nastane-li u něho tato skutečnost a splní podmínky pro její výplatu. Výše každé dávky u každého pojištěnce je odlišná a úzce souvisí s pojistným, které daný subjekt do systému odvádí.

Hlavním tématem práce bylo ovšem analyzovat sociální pojištění z pohledu osoby samostatně výdělečně činné a zaměstnance, zhodnotit komplexně jaké povinnosti a práva těmto subjektům z účasti plynou a porovnat jejich sociální náklady. Kromě OSVČ byly v práci popsány i další dvě skupiny poplatníků a to zaměstnavatelé, jelikož jejich úloha bezprostředně souvisí s účastí zaměstnance a osoba dobrovolně důchodově pojištěna, ale to pouze okrajově.

Sociální pojištění musí odvádět každá ekonomicky aktivní osoba. Existují však možnosti, prostřednictvím kterých tato povinnost vzniknout nemusí, zejména jedná-li se o nízké výdělky či přívýdělky. Z tohoto důvodu se účast OSVČ na sociálním pojištění dělí na OSVČ hlavní a vedlejší. Právě podnikání jako osoba samostatně výdělečně činná, vedlejší, například z důvodu studia, nebo souběhu podnikání a zaměstnání musí účastník odvést pojistné pouze v případě, dosáhne-li jeho vyměřovací základ rozhodné částky, která pro rok 2015 činí 63 865 Kč. Zaměstnanec oproti tomu může využít zaměstnání na základě dohody

o provedení práce, kde je limitem pro odvod pojistného 10 000 Kč a je proto oblíbenou možností pro přivýdělky a studenty. V oblasti sociální zabezpečení došlo k 1. 1. 2014 k podstatným změnám, ke kterým patří například posuzování hlavní a vedlejší činnosti, pokud se tato změna projeví v průběhu měsíce. Na tyto změny je v práci také upozorněno.

Výpočet, výše i struktura pojistného se u OSVČ a zaměstnance značně liší. Zatímco podnikateli vzniká v souvislosti s podnikáním mnoho vyřizování a papírování s úřady, za zaměstnance veškeré potřebné úkony obstará zaměstnavatel. Celková procentní sazba je pro obě skupiny totožná, ve výši 31,5 %. Důvodem, který činí rozdíl ve výši celkového odvedeného pojistného u podnikatele a zaměstnance, je dobrovolná účast OSVČ na nemocenském pojištění a pouze poloviční vyměřovací základ podnikatelů oproti zaměstnancům.

V práci bylo také blíže rozebráno pojistné za zaměstnance, které je potřeba pojmut z dvou pohledů a to část pojistného, které skutečně zaměstnanec zaplatí ze své hrubé mzdy a druhou část, kterou za něj odvede na své náklady zaměstnavatel, ale přesto tento odvod zvyšuje osobní vyměřovací základ pro výplatu dávek zaměstnanci.

Z výše zmíněného vyplývá, že každá skupina poplatníků má svá specifika, podnikatelům z pohledu sociálního pojištění vzniká více povinností a odvádí na své náklady vyšší pojistné. Na druhou stranu, pokud se podnikání pojme komplexněji, podnikatelé jsou „pánem svého času“. Zaměstnanec zase ze své hrubé mzdy skutečně odvedou pouze malou část pojistného a za větší sumu i všechny povinnosti spojené s jeho zaměstnáním je zodpovědný zaměstnavatel.

Seznam použité literatury

Odborné knihy

- [1] ARNOLDOVÁ, Anna. *Sociální zabezpečení I*. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-3724-9.
- [2] BULLA, Miroslav. *Účetnictví podnikatelů 2014: výklad je zpracován k právnímu stavu ke dni 1.1.2014*. 11. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2014, xviv, 522 s. ISBN 978-80-7478-447-7.
- [3] DUKOVÁ, Ivana, Martin DUKA a Ivanka KOHOUTOVÁ. *Sociální politika: učebnice pro obor sociální činnosti*. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-3880-2.
- [4] KOLEKTIV AUTORŮ. *Abeceda mzdové účetní 2014*. 24. vyd. Olomouc: ANAG, 2014. 608 s. ISBN 978-80-7263-851-2.
- [5] KOLEKTIV AUTORŮ. *Meritum Mzdy od A do Z 2014*. 11. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014. 578 s. ISBN 978-80-7478-439-2.
- [6] RYTÍŘOVÁ, Lucie. *Důchodový systém v České republice: přehledný a srozumitelný popis I., II. a III. pilíře, srovnání výhod a nevýhod jednotlivých pilířů, kolik zaplatíte a kolik dostanete*. 1. vyd. Olomouc: ANAG, 2013, 115 s. ISBN 978-80-7263-821-5.
- [7] SCHMIED, Zdeněk a František VLASÁK. *Náhrada mzdy a nemocenské zaměstnance: při dočasné pracovní neschopnosti nebo karanténě*. 6. aktualiz. vyd. Olomouc: ANAG, 2014, 167 s. ISBN 978-80-7263-859-8.
- [8] ŽENÍŠKOVÁ, Marta. *Pojistné na sociální zabezpečení: zaměstnavatelů, zaměstnanců, OSVČ, dobrovolně důchodově pojištěných*. 6. aktualiz. vyd. Olomouc: ANAG, 2014, 159 s. ISBN 978-80-7263-861-1.
- [9] ŽENÍŠKOVÁ, Marta. *Zákon o nemocenském pojištění: s komentářem a příklady od 1.1.2015*. 8. aktualiz. vyd. Olomouc: ANAG, 2015, 279 s. ISBN 978-80-7263-927-4.

Právní předpisy

- [10] Zákon č. 589, o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů.
- [11] Zákon č. 582, o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů.
- [12] Zákon č. 155, o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů.
- [13] Zákon č. 426, o důchodovém spoření, ve znění pozdějších předpisů.
- [14] Zákon č. 187, o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů.
- [15] Zákon č. 435, o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů.
- [16] Zákon č. 262, zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů.
- [17] Zákon č. 586, o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.
- [18] Zákon č. 455, o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů.

Elektronické zdroje

- [19] ČESKÁ SPRÁVA SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ. *Invalidní důchody* [online]. Dostupné z: <http://www.cssz.cz/cz/duchodove-pojisteni/davky/invalidni-duchody.htm>
- [20] ČESKÁ SPRÁVA SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ. Počty nemocensky pojištěných [online]. Dostupné z: http://www.cssz.cz/NR/rdonlyres/65055B90-785B-4187-AD2B-6B710B3D096E/0/k30_09_2014_poctyNPavydajenadavkyNP.pdf
- [21] ČESKÁ SPRÁVA SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ. *Povinnosti* [online]. Dostupné z: <http://www.cssz.cz/cz/pojisteni-osvc/povinnosti.htm>
- [22] ČESKÁ SPRÁVA SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ. *Povinná účast na pojištění* [online]. Dostupné z: <http://www.cssz.cz/cz/pojisteni-osvc/ucast-na-pojisteni/povinna.htm>
- [23] ČESKÁ SPRÁVA SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ. *Příjmy a výdaje na sociální zabezpečení* [online]. Dostupné z: <http://www.cssz.cz/cz/o-cssz/informace/statistiky/ekonomicke-ukazatele/>

- [24] ČESKÁ SPRÁVA SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ. *Výpočet a výplata důchodu* [online]. <http://www.cssz.cz/cz/duchodove-pojisteni/davky/vypocet-a-vyplata-duchodu/vypocet-a-vyplata-duchodu.htm>
- [25] DUCHODOVÁ REFORMA. *II. pilíř budoucích českých důchodců* [online]. Dostupné z: <http://www.duchodovareforma.cz/duchodove-sporeni-2/ii-pilir-budoucich-ceskych-duchodcu/>
- [26] IDNES. *Klasická nemocenská se OSVČ nevyplatí* [online]. Dostupné z: http://finance.idnes.cz/nemocenske-pojisteni-pro-osvc-deo-/p_dane.aspx?c=A140602_132731_p_dane_zuk
- [27] INTEGROVANÝ PORTÁL MPSV. *Aktivní politika zaměstnanosti* [online]. Dostupné z: <https://portal.mpsv.cz/sz/zamest/dotace/apz>
- [28] INTEGROVANÝ PORTÁL MPSV. *Základní práva a povinnosti uchazeče o zaměstnání a zájemce o zaměstnání* [online]. Dostupné z: https://portal.mpsv.cz/sz/obcane/pravpov_uch
- [29] MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Starobní důchody* [online]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/618>
- [30] PENÍZE. *Velký přehled: Sociální pojištění v roce 2015. Minimální zálohy rostou* [online]. Dostupné z: <http://www.penize.cz/socialni-pojisteni/291970-velky-prehled-socialni-pojisteni-v-roce-2015-minimalni-zalohy-rostou>

Seznam zkratk

ČSSZ	česká správa sociálního zabezpečení
DP	důchodové pojištění
DPČ	dohoda o pracovní činnosti
DPN	dočasná pracovní neschopnost
DPP	dohoda o provedení práce
HPP	hlavní pracovní poměr
KS	komanditní společnost
MAXVZ	maximální vyměřovací základ
MINVZ	minimální vyměřovací základ
MPSV	ministerstvo práce a sociálních věcí
NP	nemocenské pojištění
OSSZ	okresní správa sociálního zabezpečení
OSVČ	osoba samostatně výdělečně činná
PPM	peněžitá pomoc v mateřství
SP	sociální pojištění
SVČ	samostatná výdělečná činnost
ÚP	úřad práce
VOS	veřejná obchodní společnost
VPTM	vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství
VVZ	všeobecný vyměřovací základ
ZDPŘ	zákon o daních z příjmů
ZoDP	zákon o důchodovém pojištění

Seznam tabulek

Tab. 2.1	Příjmy a výdaje na dávky důchodového pojištění
Tab. 3.1	Struktura pojistného při neúčasti zaměstnance na důchodovém spoření
Tab. 3.2	Struktura pojistného při účasti zaměstnance na důchodovém spoření
Tab. 3.3	Minimální výše měsíčních záloh
Tab. 3.4	Přehledová tabulka NP pro OSVČ
Tab. 4.1	Přehledová tabulka placených záloh za rok 2014
Tab. 4.2	Údaje k sociálnímu pojištění
Tab. 4.3	Přehledová tabulka důležitých údajů

Seznam grafů

Graf 3.1 Vývoj výše maximálního vyměřovacího základu

Graf 3.2 Poměr účasti OSVČ na NP

Graf 4.1 Výše měsíčního pojistného

Graf 4.2 Struktura měsíčního pojistného

Seznam příkladů

- Příklad 3.1 Překročení MAXVZ - jeden zaměstnavatel, jedno zaměstnání
- Příklad 3.2 Překročení MAXVZ - jeden zaměstnavatel, dvě zaměstnání
- Příklad 3.3 Překročení MAXVZ - více zaměstnavatelů
- Příklad 3.4 Sociální pojištění z DPP
- Příklad 3.5 Sociální pojištění ze zaměstnání malého rozsahu
- Příklad 3.6 Sociální pojištění z ostatního zaměstnání
- Příklad 3.7 Samostatná výdělečná činnost hlavní a vedlejší

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byl seznámen s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 7. května 2015

.....
Dominik Brandýs

Seznam příloh

Příloha č. 1 Přehled o příjmech a výdajích OSVČ za rok 2014

Příloha č. 2 Přehled o výši pojistného

Příloha č. 3 Oznámení o zahájení (opětovném zahájení) samostatné výdělečné činnosti

Příloha č. 4 Jednotný registrační formulář

Příloha č. 5 Oznámení o nástupu do zaměstnání (skončení zaměstnání)